POJEDINI BROJ 1.50 DINARA.

TAKSA PLAĆENA U GOTOVU.

Islamski Glas

NEZAVISNI KULTURNO-PROSVJETNI I INFORMATIVNI LIST

ИСЛАМСКИ ГЛАС
MOSLIMISCHES WOCHENBLATT
HEBDOMADAIRE MOSLIMAINE

Pretplata Godišnja . . . Din 72·— Polugodišnja . . Din 36·— Tromjesečna . . Din 18·—

Uredništvo i uprava: Vojvode Stepe Obala 7/I.

Izlazi svakog petka
Plativo i utuživo u Sarajevu

God. II. | Pretplata za inostranstvo Godišnje Din 120·— | 7. februara 1936. Sarajevo 15. zulkade | Rukopisi se primaju do utorka o podne | Br. 19.

Džemaluddin Čaušević:

Jedno potrebno objašnjenje

Čitajući »Jugoslavenski list« od 19. I. 1936. god., pročitah na 9. strani toga lista nasiov »Slika Muhammeda alejhisselama na oltaru«. Tu se priča o samostanu Poljud sa crkvicom u kojoj se nalazi sa ostalim slikama i slika Muhammedova. Navodi se kako naslikani Muhammed drži u ruci jedan papir na kojem je napisano: »Nikoga nema koji potječe od Adama, a da ga satana nije držao u vlasti, osim Marije i njezina sina. Muhamed I. II. kn. V. Kur-an.« Pisac gornjeg članka g. Marko Perojević dalje veli: »Iako nećemo ispitivati tačnost prevoda i sadržaja ove rečenice iz Kur-ana moramo ipak istaknuti da je slikar stavio i Muhammeda među svete i učene ljude kršćanstva, koji su vjerovali i dokazivali bezgrešno Marijino začeće. Muhammed je to svoje vjerovanje zapisao u Kur-an«.

U ovom članku imaju dvije krupne greške, koje potječu iz neupućenosti i krivo stečenog znanja. Tu se miješaju pojmovi o onom što dragi Bog u Svojoj objavi Kur-anu kaže sa onim, što je Božiji odabranik Muhammed rekao. Kur-an je drugo, a hadis — riječi po pejgamberu izrečene, su sasvim drugo. Kako nijesu jednaki oči i zubi u čovječijoj glavi, tako ne može biti jednako ono što je od Boga i ono što je od hazreti Muammeda. Božiji odabranik Muhammed je za svog života dao napisati sve ono što je dobivao od Boga. To je radio kroz 13 godina svoga poslanstva u Mekki, to je radio kroz 10 godina svoga poslanstva u Medini. Svi su odlomci, svi su ajeti i sva poglavlja, sve sure — i one koje su objavljene u Mekki, kao i one koje su objavljene u Medini — poredani i poredane onako kako je Bog naredio. Sav je Kur-an dakle za života pejgamberova bio napisan na tablicama, pločicama i koži, kao i na drugim za to podesnim likovima. Prvi muslimani su pamtili i napamet učili Kur-an, dosta ih je bilo koji su ga svega znali napamet, a velika većina ih je bila koji su polovinu ili više Kur-ana učili napamet. Pošto se samo Kur-an uči u namazu, to su svi muslimani morali znati bar nekoliko poglavlja napamet. Kur-an je razdijeljen na 114 poglavlja i svako poglavlje može se računati kao zasebna knjiga. Kur-an na najljepši način opisuje Božije pejgambere. Tu nema o Lutu, Sulejmanu i drugim odabranicima nikakovih banalnih priča. Bog svoje odabranike spominje u mnogim poglavljima, jer se njihov opis dovodi u vezu sa drugim Božijim odredbama i tako se pruža jasna pouka ljudima. I u ovom pogledu Kur-an ne sliči ljudskim djelima. U Kur-anu nije mogao niko, pa ni sam Božiji odabranik Muhammed umećati svojih riječi. X. 15.: »Kad se njima (ljudima iz Mekke) čitaju naše riječi, koje pokazuju jasne dokaze, oni koji se ne nadaju da će se na koncu nama vratiti vele: donesi ti drugi Kur-an osim ovoga, ili promijeni ga. Reci: ja nemam te moći da ga ja mijenjam, ja samo slijedim ono što mi Bog na srce i jezik stavlja i to poučavam, ja se bojim kazne onog velikog dana, ako bi se ja Bogu nepokoran pokazao.« X. 16.: »Reci, da je Bog htjeo ja ne bih ni čitao Njegove objave Kur-ana, niti bih ga vama tumačio. Ta ja sam prije objave Kur-ana veliki niz godina živio među vama, pa zar vi to nećete da razumite.« Ove nam Božije riječi jasno pokazuju da je zbirka Božijih objava Kur-an očuvan i sačuvan i da se Božije obećanje i u tom pogledu potpuno ispunilo. Božiji Poslanik Muhamed je imao vruću želju da mu se sve Božije odredbe što prije stave na srce i jezik, kako bi zalutale mogao upozoriti na posljedice njihovih zlih djela, i pružiti potrebne upute onima koji vjeruju. Zato kad bi mu Ruhul-Kudus, veliki melek Džibril, stavljao na srce i jezik Božiju potpunu objavu, on bi pohitio da svaku riječ izgovara. Bog mu radi toga daje nalog u 75-tom poglavlju, koji u prijevodu glasi LXXV. 16: »Da objavu što brže primiš (Muhammede) ne miči svoga jezika.« LXXV. 17: »Sakupljanje Božije objave Kurana nama pripada, nama pripada i njegovo potpuno čitanje.« LXXV. 18: »Kada mi tebi Kur-an čitamo, ti slijedi to čitanje.« LXXV. 19: »Zatim njegovo razjašnjenje također nama pripada.« Iz ovoga se vidi da je Kur-an po Božijoj volji raspoređen još za života Božijeg odabranika Muhammeda onako, kako ga mi danas imamo. Eto ovaj ovakav Kur-an je najveći svjedok da ni jedan Božiji odabranik nije nikad bio pod vlašću satane, jer se to ne može u sklad dovesti sa čašću i pozivom Božijih pejgambera. Ovaj nam Kur-an jasno dokazuje bezgriješno Merjemino začeće i ovo ovako vjeruju svi muslimani. Pa ako bi trebalo sve te muslimane slika i na oltar metati, utrošili bi se u to svi oni fondovi na zemlji, koji su određeni za propagiranje nazora pojedinih vjerskih misija.

Hazreti Muhammed za svog života nije dao da se bilježe one njegove riječi, koje je on od sebe u različitim prilikama izgovarao. To on nije htjeo radi toga, da se ne bi i nehotice pomješalo u Božiju objavu, koju je on pomno i tačno dao pisati. Ali kada je došao i zadnji ajet — odlomak Božije objave, koji glasi u prijevodu: »Danas sam usavršio vašu vjeru i upotpunio blagodati prema vama i zadovoljan sam time, da vam vjera bude Islam.« Zbirka Božijih objava Kur-an bio je sa ovim ajetom potpun i hazreti Muhammed po Božijoj volji odredio je da se ovaj ajet napiše u V. poglavlju kao 4. ajet po redu. A zatim se naskoro i razbolio. Kad je pejgamber preselio na ahiret prvi muslimani su se dali na velik posao. Prvo im je na srcu bilo da sav Kur-an koji je na raznim komadima bio napisan sastave u jednu cjelinu. Već u šestom mjesecu iza smrti hazreti pejgambera vidimo prvog halifu hazreti Ebu Bekira kako pomno radi sa odličnim drugovima pejgamberovim. I tako je Kur-an pod strogim nadzorom svih onih, koji su ga znali napamet, kao i pod nadzorom onih, koji su ga pisali za hazreti pejgamberova života, sabran u jednu cjelinu i predan na čuvanje hazreti Hafsi. Kašnje treći halifa hazreti Osman iz ovoga Kur-ana prepisao i napisao više primjeraka i razaslao ih u razne pokrajine. Istom sada vidimo veliki pokret među muslimanima u drugom pravcu. Počeli su bilježiti sve što su čuli od pejgambera, počeli su prikupljati sve što se odnosilo na život i rad Božijeg odabranika Muhammeda. Tako su to pomno pisali i popisali sve što se odnosi na pejgambera, da mi danas znamo šta je bilo prije Njegova rođenja, šta je bilo za vrijeme Njegova rođenja i napokon šta se dogodilo za vrijeme Njegova života i to do najsitnijeg događaja. Tako je pobilježeno sve ono, što je pejgamber radio, sve ono što je odobrio da se radi pred njim, kao sve važnije njegove riječi, koje je izgovorio u raznim zgodama i poukama. To se sve troje zove »sunnetu resulillah« — običaji pejgamberovi. Kad se hoće da se ovo troje napose pokaže, onda se rekne za ono što je pejgamber radio: »sunnetun fi'lijjetun«, a za ono što je odobrio da se pred njim radi: »sunnetun takririjjetun«, dok za ono što je on od sebe izgovorio rekne se: »sunnetun kavlijjetun« ili »hadisurresuli«. Dakle hadis je onaj pejgamberov govor, kojeg On od sebe izgovori i s kojim nešto tumači iz Božije objave, ili daje pouku u nejasnim stvarima. Muslimani su u istraživanju ove vrste naučavanja pejgamberovih toliko napredovali, da su već u II. i III. stoljeću pisane mnogobrojne i velike zbirke, koje sadržavaju u sebi najdragovjenije bisere iz područja ovog učenja Božijeg odobranika Muhammeda. Prema obrazloženom pogrešno je pisati: »Muhammed to svoje vjerovanje zapisao je u Kuran«, jer Muhammed niti je mogao što dodati u Kur-an, niti je mogao što izvaditi iz Njega. Kur-an je zbirka Božijih objava i on je djelo Boga — Gospodara svjetova, i u njem ne može biti ljudskih umotvorina. Druga greška je pokazivati ono što je Muhammed od sebe rekao i to krivo tumačiti i tvrditi da je iz Kur-ana. Ono što je pejgamber rekao glasi: »Svako novorođenče kada se rađa dotakne ga satana i zbog toga dodira dijete zaplače, osim Mejreme i njena sina«. Ja sam ovaj hadis donio kod 36. odlomka iz III. poglavlja. Sada dolazi prijegled onih ajeta, koje sam uzeo iz raznih poglavlja Kur-ana, a koje se odnose na Merjemu i njezina sina. Arapske brojke označuju odlomke — ajete, dok rimski brojevi pokazuju redni broj poglavlja.

II. 87: »Mi smo Musau knjigu dali, a poslije njega mnogobrojne poslanike uputili, i dali smo Isau sinu Merjeminu vrlo jasne i sjajno ubjedljivo dokaze, učvrstili smo ga Svetim duhom (Džibrili eminom), pa zar ćete vi (o Izraelčani), kada vam god koji Božji odabranik donese ono što vama nije po volji, oholo se uzdizati i okretati svoje glave, i za to zar ćete neke odabranike lažljivim proglašavati, a neke i ubijati.« (Tumač: Ruhul-kudus — Sveti duh, to je Božiji melek Džibrili-emin, koji je Božije objave stavljao na srce i jezik Božijim odabranicima. Velika je izmišljotina ovog Božijeg meleka proglašavati kao treće lice u trojstvu. Božija je objava najveća snaga i najveći oslonac sviju Božijih odabranika). II. 253: »To su Božiji poslanici od kojih smo neke u časti podigli nad nekima, Bog je od njih s nekim govorio, a neke je na različite stepene u časti podigao. Merjeminu sinu Isau dali smo vrlo jasne dokaze i ojačali ga sa Svetim duhom (Džibrili-eminom). Da je Bog htjeo ne bi se oni (ljudi) među se tukli nakon dolaska Božijih poslanika, i nakon što su im došli jasni i otvoreni dokazi, ali oni su pali u velike razmirice, pa od njih ima koji vjerovaše, a ima ih koji ne vjerovaše. Da je Bog htjeo ne bi še se oni među se tukli, ali Bog radi ono što On hoće.« (Tumač: Bog je davao upustva svim svojim odabranicima i to sa svojim objavama prema njihovom zadatku. Pa oni koji su bili određeni za jedan manji krug, ili za jednu posebnu naciju imali su i uputstva prema tim ciljevima, dok oni koji su određeni za cijelo čovječanstvo imali su potpune objave i opsežnije pouke).

III. 33: »Bog je Adema, Nuha i Ibrahimovo i Imranovo potomstvo odabrao između cijelog svijeta njihova vremena.« III. 34: »To je potomstvo jedno od drugog proizašlo, Bog sve čuje, sve zna.« III. 35: »Kada reče žena Imranova: Bože doista ja samo Tebi zavjetujem ovo dijete što mi u utrobi, primi ovaj moj zavjet. Ti si onaj koji čuje i zna.« III. 36: »Kad je rodila žensko dijete reče: Gospodaru rodila sam žensko dijete, a Bog je najbolje znao šta je rodila, nije žensko kao muško, ja joj dajem ime Merjem i predajem je Tebi da je čuvaš i nju i njezin porod od prokletog šejtana.« (Tumač: Izgleda da je Bog želji Hanninoj dao mjesta i učuvao Merjemu i njezina sina od svih spletaka. Ovdje se spominje jedan hadis, kojeg je izrekao Božiji odabranik Muhammed, a koji glasi: »Svako novorođenće kada se rađa, dotakne ga šejtan, i zbog toga dodira dijete zaplače, osim Merjeme i njenog sina«). III. 37: »Bog ju je lijepo primio, te lijepo njegovao i obrazovao, i stavio je pod nadzor Zekerijau. Kad bi god Zekerija došao u njezin odjel da je pregleda, našao bi kod nje hrane i kad bi je upitao: »odakle ti ova hrana«, ona bi odgovorila: »ovo je od Boga; jer doista Bog neograničeno daje hrane kome hoće.« III. 38: »Na tom mjestu zamoli Zekerija svoga gospodara i reče: pokloni mi od svoje strane koristan porod, doista Ti si onaj koji čuje moju molbu.« III. 39: »Anđeli ga zovnuše, a on je tada kljanao u hramu, doista Bog će te obradovati sa sinom Jahjaom, koji će potvrđivati riječ Božiju, koji će biti glavar svoga naroda i koji će biti suzdržljiv prema ljudskim strastima, te koji će biti dobar Božiji odabranik!« III. 40: »Zekerija reče: kako će u mene biti sin, kad sam ja prekomjerno star, a i žena mi je nerotkinja? Bog reče: tako je to, Bog radi što hoće.« III. 41: »Zekerija reče: Gospodaru, postavi mi jedan znak, a On reče: znak ti je da ne govoriš s ljudima tri dana, nego išaretom (pokazivanjem), mnogo spominji Boga, slavi Ga i izjutra i u veče.« III. 42: »Sjeti se onoga vremena, kada meleki rekoše: o Merjemo, doista Allah je tebe odabrao, i očistio i uzdigao te, da budeš najčasnija žena svoga vremena.« III. 43: »O Merjemo, Bogu se pokoravaj, padaj na zemlju i pregibaj se sa onima, koji skrušeno mole Boga.« III. 44: »To su tebi (Muhammede) nepoznate vije-

sti, koje ti stavljamo na srce i jezik, a ti nisi bio kod njih, kad su oni bacali pera i raspravljali o tome, koji će od njih odgajati i štititi Merjemu, niti si bio onda, kada su se oni prepirali u tome.« III. 45: »Meleki rekoše: o Merjemo, doista Bog će te obradovati sa svojom riječju, čije će ime biti Mesih sin Merjemin, i koji će biti ugledan i u ovozemnom i u vječitom životu, i koji će biti među Bogu bližnjim i po Bogu odabranim.« III. 46: »Govoriće s ljudima i u bešici i kao odrastao, i on je od najboljih ljudi.« III. 47: »Merjema reče: Bože, odakle da bude u mene dijete, kada me ni jedan čovjek nije dotakao? Bog reče: tako je, Bog stvara šta hoće i kada nešto zaključi, On reče budi, i to odmah bude.« (Tumač: Izgleda da Merjem u ovo vrijeme nije bila udata. Evanđelja pričaju, da je Merjema bila udata za Jusufa i da je imala još tri sina i jednu kćer. Bog nije potreban ni riječi ni glasu kao mi. To se nama pretstavlja onako kako bi smo bolje razumili, inače On ne treba izgovarati ni b u d i, jer sve po Njegovoj volji biva i samo Njegova volja odlučuje). III. 48: »Bog će ga poučiti knjigu i mudrost i uputiti u odredbe Tevrata i Indžila.« III. 49: »I poslao ga je Izraelčanima kao svoga odabranika, koji je njima naglasio: doista ja sam vama došao sa velikim zakonom od vašeg Gospodara. Ja ću vama od blata načiniti nešto kao pticu i kad puhnem u nju postaće ptica sa Božijom voljom, izliječiću od majke rođenog slijepca, kao i najstrašnijeg gubavca i oživjeću mrtve sa Božijom voljom i dozvolom, obavješćivaću vas o onom što jedete i šta u svojim kućama sakupljate. Doista u tome ima za vas veliki Božiji znak, ako vi uopće vjerujete.« (Tumač: Ovaj odlomak pokazuje snagu i moć Božijih odabranika na tri načina, prvo: Božiji odabranik nalazi ljude na posve niskom stepenu kao da su postali blato, pa ih sa Božijom objavom nadahne i oni čiste duše i savjesti polete u moralne visine kao ptice. Drugo: Božiji odabranik nalazi duševno bolesne ljude, pa ih sa Božijom objavom izliječi. Treće: Božiji odarabnik nalazi ljude, koji su posve duševno mrtvi, pa ih sa Božijom objavom oživljava. Bog ima stalno utvrđene zakone i pravila, koja se ne mijenjaju, ali On kad hoće može da pokaže i bez uzroka ono, što mi zovemo posljedica). III. 50: »Potvrđujući Tevrat, koji je prije mene došao, ja vam dolazim i zato, da vam dozvolim neke stvari, koje su bile vama zabranjene i dolazim vama sa znakom vašeg gospodara, pa bojte se Boga i pokoravajte se meni.« III. 51: »Doista Allah je Gospodar i moj i vaš, pa služite i pokoravajte se samo Njemu i ovo je pravi put.« III. 52: »Kada Isa osjeti da oni ne vjeruju reče: ko će biti moji pomagači na putu Božijem? Havarije rekoše: mi ćemo pomagati Božiju vjeru, mi vjerujemo Boga i Ti budi svjedok, da smo mi Bogu odani, pravi muslimani.« III. 53: »Naš Gospodaru, mi vjerovasmo u ono što si poslao i mi slijedimo Tvoga poslanika, pa Ti nas upiši među one, koji svjedoče Tvoje jedinstvo i Tvoju moć.« (Tumač: Vele da je Isa alejhisselam nakon što je osjetio Jevrejsko neraspoloženje pošao iz Kudusi,šerifa na drugu stranu i naišao na ribare, koji love ribe, pa im je rekao: »Dođite sa mnom da lovimo ljude.« Kad su razumili ko je, pristali su, i vjerovali u Njegovo poslanstvo). III. 54: »Nevjerni Jevreji pravili su spletke da ubiju Isaa, ali Bog je te njihove spletke otklonio, jer Bog najbolje zna svačije spletke i On je najmoćniji da otkloni svako zlo.« III. 55: »I kad Bog reče: o Isa, doista ću te usmrtiti i tvoju dušu k sebi uzdignuti, i očistiću tebe od nevjernika, a postaviću one koji tebe budu slijedili nad onim koji ne vjeruju, sve do Sudnjeg dana. A zatim meni je vaš povratak i ja ću suditi među vama u svim onim pitanjima, u kojima ste se razilazili.« III. 56: »Pa one koji nisu vjerovali kazniću žestokom kaznom u oba života i njima ne može niko pomoći.« III. 57: »A onim koji vjeruju i dobra djela rade, ja ću potpunu dati nagradu. Allah nasilnika ne voli.« III. 58: »Ti svi događaji koje tebi stavljamo na srce i jezik jesu veliki znakovi i mudre upute Moje objave.« III. 59: »Doista kod Boga Isaovo stanje je kao i Ademovo stanje. Bog je Adema od zemlje stvorio i rekao mu: budi, i on je postao.« (Tumač: Adem bez oca i majke, a Isa bez oca od majke Merjeme, a oba su od zemlje stvorena).

IV. 155: »Da njihova, jevrejska srca zatvorimo prema dobru uzrok jest) njihovo nevjerstvo, i njihove riječi, s kojim su izrekli veliku potvoru protivu Merjeme.« (Tumač: Jehudije su potvarali Merjemu da je nevaljalica i da je imala odnošaja sa nekakvim Jevrejom, koji se zvao Panther.) IV. 156: »Kao i to što su govorili da su ubili Isa-a sina Merjemina Božijeg poslanika. Oni ga nisu ubili, niti su ga objesili, nego se to njima pričinilo. A doista i svi oni koji se u tom pitanju razilaze u velikoj su sumnji, nemaju nikakvog jasnog znanja, oni samo svojim mislima robuju. A uistinu nisu ga ubili nego je Bog njega sebi digao. Bog je moćan i mudar.« IV. 170: »O slijedbenici knjige, nemojte pretjerivati u vašoj vjeri i ne govorite o Bogu, nego samo istinu. Mesih-Isa sin Merjemin je samo Božiji poslanik, i Njegova riječ i duša od Njega upućena Merjemi. Pa vjerujte Boga i Njegove poslanike, a ne govorite tri su. Sustegnite se od toga za vas je bolje. Bog, kome se sve klanja jest samo jedan. On je čist od toga da bi u Njega bilo dijete. Njemu pripada sve što je u nebesima i u zemlji, i dosta je da sam On svjedoči svoje jedinstvo.« (Tumač: Ovdje se Isa prikazuje kao Božija riječ i od Boga poslata duša. Sa ovim se pobijaju tvrdnje Jevreja da je Isa plod, koji je nastao bludom i da je od satane. S druge strane popravlja se mišljenje pristaša krive nauke i naglašuje se da je Isa sin Merjemin samo Božiji poslanik, a ne Bog ili Božiji sin, i pozivaju se te pristaše da se otresu trojstva, koje je poganskog porijekla, kao i križ.) IV. 171: »Nikad se Mesih nije sustezao od toga, da bude rob Božiji, niti su se od toga sustezali najpribraniji anđeli. Ko se god bude sustezao od robovanja i klanjanja Bogu, i u tom pravcu sebe veličao, Bog će ih vrlo skoro sakupiti i povući sebi.«

V. 19: »Doista veliku nevjeru čine i istinu pokrivaju oni, koji kažu da je Mesih sin Merjemin, Bog. Reci: Tko bi mogao spriječiti Boga od toga, da uništi i Mesiha sina Merjemina i njegovu majku i sve što je na zemlji? Samo Bogu pripada vlast i u nebesima i na zemlji i u cijelom prostoru među njima. On stvara šta hoće i Bog sve može,« V. 49: »Mi smo njihovim tragom (prijašnjih poslanika) uputili Isaa-a sina Merjemina da potvrdi ono što ima od Tevrata pred sobom, i dali smo mu Indžil, u kojem je sadržan Božiji Pravac i Svijetlo i koji potvrđuje onaj Tevrat prije sebe, i u kojem se opisuje pravi put i daju najljepši savjeti bogobojaznim ljudima.« (Tumač: Kuran priznaje pravi Tevrat i pravi Indžil, pa i muslimani u to vjeruju. Ali mi ne možemo vjerovati u evanđelja, koja obiluju sa umotvorinama ljudi.) V. 75: »Veliku nevjeru čine i istinu kriju oni koji kažu da je Mesih sin Merjemin, Bog, a Mesih je rekao: o Izraelčani, klanjajte se Bogu, koji je i moj i vaš gospodar, jer doista ko god Bogu druga postavlja, Bog će ga kazniti time što raja vidjeti neće, a u paklu će prebivati. Za nasilnike nema pomagača.« V. 76: »Veliku nevjeru čine i istinu gaze oni, koji govore: Bog je jedan u tri. A nema Boga kome se treba klanjati osim samo Allah. Ako se oni ne sustegnu od ovakovog govora, obuhvatiće sve one koji ne vjeruju bolna kazna.« V. 77: »Pa zar oni neće se obratiti Bogu i zamoliti oproštenje Njegovo. Bog je samo koji prašta i On je najmilostiviji.« V. 78: »Mesih sin Merjemin nije ništa drugo nego Božji poslanik, kao i oni poslanici, koji su prije njega dolazili, a njegova je majka iskrena i pobožna žena. Njih obadvoje jeli su hranu kao i ostali ljudi. Pogledaj, kako mi naše znakove njima vrlo jasno pokazujemo, zatim pogledaj kako oni okreću lica i neće da priznaju istine.« V. 113: »Kada Bog reče: o Isa sine Merjemin, sjeti se Moje blagodati prema tebi i tvojoj majci, kada sam tebe ojačao i učvrstio sa Čistim duhom (Džibrilom) pa si mogao govoriti ljudima i u bešici, i kao odrastao čovjek, i kada sam te poučio knjigu mudrost i Tevrat i Indžil, i kada si gradio od blata oblik ptice, i kada si zapuhnuo u taj oblik postala bi ptica sa Mojom dozvolom, i kada si liječio od majke rođenog slijepca, i najstrašnijeg gubavca sa Mojom dozvolom, pa na koncu kada si mrtve oživljavao sa Mojom dozvolom. I kada sam ja zapriječio nevjernike izraelčane da ti ne nanesu zlo, onda kada si ti njima donio jasne dokaze od Moje strane, i kada oni koji nisu vjerovali rekoše: ovo nije ništa drugo nego jasna čarolija.« V. 114: »I kada smo mi uputili Havarije da vjeruju u Mene i Moga poslanika pa rekoše: vjerovasmo, i upiši nas da smo doista Bogu odani«. V. 115: »Sjeti se kada Havarije rekoše: o Isa sine Merjemin je li u stanju tvoj Gospodra poslati nama sofru hrane iz visine? A Isa reče: Bojte se Boga ako vi u Njega vjerujete«. V. 116: »Rekoše: mi želimo da sa te sofre jedemo, i da nam se srca smire i da znamo da je sve istina što si nam kazivao, pa da budemo svjedoci svega toga.« V. 117: »Isa sin Merjemin reče: Bože, naš veliki Gospodaru, spusti nam sofru s visine, koja će biti veselje i onima prije nas i onima poslije nas, i da to bude znak Tvoje moći, nahrani nas, jer Ti si najbolji koji hrani.« V. 118: »Bog reče: Ja ću je spustiti na vas, ali ko bude od vas nevjerovao poslije toga, ja ću ga kazniti kaznom, kojom neću kazniti nikog između cijelog svijeta«. (Tumač: Ovo V. poglavlje zove se »Maidetun-sofra« baš po ovoj riječi, koja se spominje u gornjim odlomcima. Glagol »made« znači: drmati, micati, darovati. »Maidetun«-sofra na kojoj ima hrane. Ova sofra može biti i nama poznatom hranom, a može biti da se ovdje traži duševna hrana, znanje o spoznaji Boga i Njegove moći.) V. 119: »I kada je Bog rekao: o Isa sine Merjemin, jesili ti rekao ljudima da osim Boga obožavaju tebe i tvoju majku? Isa je odgovorio: ne, ja samo Tebe Bože vjerujem čista od svake mahane, ne dolikuje meni da ja govorim ono što nije istina. Ako sam ja to rekao Ti to sigurno znaš. Ti znaš šta ja i pomislim, a ja ne znam Tvoje tajne. Ti si samo koji poznaješ sve tajne«. V. 120: »Ja njima nisam rekao ništa osim ono, što si Ti meni naredio, a to je da se samo Bogu i mom i njihovom Gospodaru pokoravaju i da Njemu služe. Ja sam nad njima svjedok bio dok sam među njima živio, a kad si mi Ti dušu uzeo, Ti si nadzirao njihove poslove i Ti si Onaj koji svaku stvar vidi.« V. 121: »Ako ih kazniš pa oni su Tvoji robovi, a ako im oprostiš pa Ti si moćan i mudar«. (Tumač: Ovdje se jasno vidi da je Isa alejhisselam umro kao i ostali Božiji poslanici prirodnom smrću. Osim toga u ovim se ajetima jasno govori da su pristaše evanđelja obožavali Merjemu i kazivali da je ona božija majka. Neki kritičari pokazujući da u trojstvo ne spada Merjema kao treće lice, ističu da je Kur-an krivo opisao trojstvo. A Kur-an opisujući trojstvo i ne spominje Merjemu. U trojstvu se spominje otac sin i sveti duh, a i to se ne slaže sa čistim vjerovanjem u jednoga Boga. Da su kršćani obožavanje Merjeme uveli u tom nema sumnje. Rimska crkva uvela je između ostalog i ovu dogmu: »Merjema je božija majka, ona je druga Havva, pomoću nje smo blagoslov i život stekli, ona je zagovornik milosrđa i ona je naša zaštitnica, njezin kip je vrlo koristan«. U Arabiji mnogi su se klanjali Merjemi kao nekom božanskom biću. Od 431 god. uvedeno je Merjemu slikati i prikazivati sa djetetom u krilu, što se smatra velika pobožnost. Car Justinijan zakonom je proglasio da je Merjema zaštitnik njegove imperije. U Aja-Sofiji veliki žrtvenik njezinom imenu je privezao. Imperator Heraklije na svoju zastavu je stavio sliku Merjeminu. Na ratištima iščekivali su nadahnuća od Merjeme. Juhanna iz Damaska govoreći o Merjemi veli, da je ona vladarica i da pomoću svoga sina vlada nad cijelim svijetom. Petar Donian pošto utvrđuje da je Merjema najvažnije biće među svima stvorenjima, veli da je ona postala božanstvena i da su sve snage i u zemlji i u nebu prešle u njezine ruke, ali ipak da ona nije zaboravila ljudski rod. Ovo nam sve dokazuje istinitost Božijih riječi, koje su izložene u gornjim odlomcima.)

XIX. 1: »Ovo je spomen milosti tvoga Gospodara prema njegovom robu Zekerijau.« XIX. 2: »Kada Zekerija polahko i tajno zamoli svoga Gospodara.« XIX. 3: »Reče: Gospodaru, moje su kosti oronule i oslabile, kosa na glavi pobjelila, a do sad nisam bio nesretan u mojim molbama, koje sam Tebi Gospodaru upućivao, sve si mi udovoljavao«. XIX. 4. 5: »Ja se bojim svoje rodbine, koja će iza mene doći na moje mjesto, a i žena mi je nerotkinja, pa pokloni mi jednog sina koji će naslijediti meen, a i one iz Jakubove loze, i učini ga Gospodaru od onih, koji će u Tvom zadovoljstvu biti«. XIX. 6: »O Zekerija, mi ćemo te obradovati sa jednim sinom, kome će ime biti Jahja, i kome nismo postavili imenjaka prije njega«. XIX. 7: »Zekerija reče: o veliki Gospodaru, kako će u mene biti sin kada mi je žena nerotkinja, a ja već prekomjerno ostario?« XIX. 8: »Bog reče: to će tako biti, tvoj Gospodar ti kaže, da je to njemu veoma lahko. Ja sam te stvorio, a prije te nije bilo nikako«. XIX. 9: »Zekerija reče: Gospodaru, podaj mi znak. Bog reče: znak ti je da tri ravne noći ne govoriš s ljudima«. XIX. 10: »Zekerija izađe iz mjesta gdje se je molio Bogu i svome narodu naredi, da se mole Bogu izjutra i po ahšamu i da svoga Gospodara slave«, XIX. 11: »O Jahja, snažno prihvati knjigu! Mi smo mu dali znanja i mudrost još kao dječaku«. XIX. 12: »Njemu smo dali mehkoću srca, čistoću od grijeha, i on se je očuvao od svake greške«. XIX. 13: »Bio je poslušan ocu i materi, a nije bio okrutan i nepokoran njima«. XIX. 14: »Neka je na njega spas i mir onaj dan kada se rodio i kada će umrijeti i kada će se ponovno u život vratiti«. (Tumač: Bog nas upućuje u Kuranu na sve ono iz čega ćemo crpiti pouku. Govoreći o Jahja alejhisselamu On nam ne pokazuje njegovo rođenje i život, nego ga odmah pokazuje u takvom položaju iz kojeg ćema moći da uzmemo pouku). XIX. 15: »Spomeni u knjizi Merjemu, kada se Merjema udalji od svoje rodbine i skloni se na jedno mjesto prema istoku«. XIX. 16: »Da se sakrije od njih potegla je jedan zastor i mi smo poslali njojzi Našeg duha, koji joj se je potpuno kao čovjek prikazao.» XIX. 17: »Merjema reče: doista ja se utječem sveopćem i milostivom Bogu od tebe, ako si ti čovjek, koji se čuva od ružnih poslova.« XIX. 18: »Duh reče: ja sam samo poslanik tvoga Gospodara da ti poklonim jednog čestitog sina«. XIX. 19: »Merjema reče: kako će biti u mene sin, kad me nije dotakla ljudska ruka, i kada ja nisam nevaljalica?« XIX. 20: »Duh reče: to je tako, tvoj Gospodar veli: to je meni lahko i da ga učinim znakom naše moći i da bude velika milost od nas za ljude, to je već zaključeno i svršeno«. XIX. 21: »Merjema je postala noseća sa Isaom i skloni se s njim na jedno udaljeno mjesto.« XIX. 22: »Porođajni bolovi prisiliše je, da se nasloni na jedno saho stablo od palme i reče: oh, kamo sreće da sam prije ovoga umrla i da sam otišla u potpuni zaborav ljudi«. (Tumač: Ima jedan hadis koji kaže da je Merjema nosila dijete i rađala kao i ostale žene.) XIX. 23: »Ispod nje je jedan glas zovnu: nemoj se žalostiti, tvoj Bog je dao pog tvojim nogama voda teče.« XIX. 24: »I potegni palmino stablo sebi, pa će padati svježe hurme«. XIX. 25, 26: Jedi i pij, neka su ti oči vesele, a ako koga od ljudi vidiš reci: ja sam se zavjetovala Bogu postiti, pa ne mogu danas ni sa jednim čovjekom govoriti«. XIX. 27: »Merjema je na koncu došla među svijet noseći dijete, ljudi rekoše: o Merjemo ti si došla sa vrlo čudnovatom stvari«. XIX. 28: »O sestro Haronova nije tvoj otac bio loš čovjek, a nije ti ni mati bila nevaljalica«. (Tumač: Merjema je bila iz porodice učenjaka, pa zato se može nazvati sestrom Haruna, iako je Harun mnogo prije nje živio i umro.) XIX. 29: »Merjema pokaza na dijete, a oni

rekoše: kako da govorimo sa djetetom, koje je bilo u bešici?« (Tumač: Biva hoće da reknu, da je Isa za njih još dijete s kojim oni ne mogu govoriti.) XIX. 30: »Isa reče: ja sam doista božji rob, Bog mi je dao knjigu i učinio me svojim poslanikom.« XIX. 31: »Učinio me je koristonosnim i blagoslovenim gdje god budem, naredio mi je da Mu se klanjam i molbu upravljam i da dijelim milostinju dok sam god živ.« XIX. 32: »Prema majci me je učinio poslušnim, a nije me učinio nasilnikom i nesretnikom«. XIX. 33: »Pa je mir i spas na me i onaj dan kada sam se rodio, kao i onaj dan, kada ću umrijeti, kao i onaj dan kada ću nakon smrti ponovno oživjeti«. XIX. 34: »To je Isa sin Merjemin i ovo je prava istina u onom o čem se oni prepiru«. (Tumač: Ovo XIX. poglavlje, koje se zove »Merjem« objavljeno je u Mekki početkom pete godine po poslanstvu Muhammed pejgamberovu. Tada su muslimani bili pod velikim zulumom i nasiljem u Mekki, pa je pejgamber naredio, da oni koji su najviše trpili od nasilja mekkanskih nevjernika, sele u Habeš. Pošlo je 10 ljudi i 5 žena, kojima je bio vođa Džafer sin Ebu Talibov. Ovo je bilo prvo selenje u Abesiniju i mekkanski nevjernici, da to spriječe, pošalju Amra sina Asova i Abdullaha sina Umejjetova da ih povrate. Oni su mislili ako ove prve iseljenike povrate da više nijedan musliman neće imati kuda seliti. Sa takovom namjerom gornja dvojica došli su kod Negusa, Nedašije i zatražili da im se predaju iseljenici. Lagali su protivu muslimana i gledali da ih okaljaju što više, Ali Nedašija izjavi da im ne može predati iseljnika dok ih ne sasluša. Kad je pozvao Džafera sina Ebu Talibova sa drugima, upitao je: u čemu se sastoji temelj njihove vjere. Na to je Džafer odgovorio ovako: »Veliki care! Mi smo bili u tmini neznanja, klanjali smo se idolima, jeli smo krepane životinje i nečiste stvari, vršili smo svakakva zla, nismo pazili na rodbinske veze, gadno smo postupali sa susjedima, jači je od nas nejačeg davio i to je trajalo sve dotle, dok nam Bog ne posla Svoga odabranika između nas. Znamo Mu korjen i lozu, poznajemo Njegovu iskrenost i vjernost, poznajemo Njegovu potpunu čistoću. Eto On nas je pozvao da vjerujemo u jednog Boga. On nam je naredio da Bogu ni na kakav način druga ne dodajemo, i da odbacimo sve ono čemu smo se prije klanjali. Stavio nam je u dužnost da samo istinu govorimo, da povjerene stvari u redu povraćamo vlasnicima, da rodbinu pazimo, da prema susjedima najljepše postupamo, da se suzdržajemo od svega što Bog zabranjuje i da ne proljevamo krv. Naročito nam je zabranio sve ružne riječi i gadne poslove, laž i potvoru, i da jedemo sirotinjski imetak. Osim toga uputio nas je da klanjamo namaz, da postimo ramazan, da dijelimo milostinju i da idemo na hadž. Mi smo sve to vjerovali, te iskreno i odano prema tome se ravnamo«. Sad je Nedašija zatražio od Džafera da mu što prouči od one objave, koju pejgamber dobiva od Boga. Džafer je na to proučio ove gornje ajete. Pošto je Nedašija poznavao dobro arabski jezik, a Džafer je bio vrlo vješt u pravilnom izgovaranju Božijih ajeta, to je njegovo glasno učenje tako dirljivo bilo da je i Negus sa svojom okolicom suznim očima pomno pratio Kur'an. Kad je Džafer svršio Nedašija je rekao: »Tako mi Boga, ovo potječe iz istog izvora iz kojeg je primao objavu i Isa alejhisselam«. Muslimana nije predao mušrićkim poslanicima, nego ih je uzeo pod svoju zaštitu. Ovaj je događaj veoma znamenit u islamskoj istoriji).

XXIII. 51: »Merjemina sina i njegovu majku postavili smo kao veliki znak naše moći i smjestili smo ih na jednu uzvisinu, koja je plodna i u kojoj ima tekuća voda.« (Tumač: Velika je Božija moć i ona se jasno vidi u bezgriješnom Merjeminu začeću. Merjema je rodila Isa alejhisselama samo sa Božijom voljom i odredbom i tu se vidi neograničena moć svevišnjeg Gospodara svjetova. Uzvisina koja se ovdje spominje možda je neko mjesto u Egiptu).

LXVI. 12: »(Spomeni) i Merjemu kćerku Imranovu, koja je očuvala svoju čistoću i svoju nevinost, mi smo je obdarili sa dušom koju smo stvorili, Merjema je potvrdila istinitost riječi svoga Gospodara, vjerovala je u sve Božije objave i pokoravala se Bogu.« (Tumač: Bog dragi pokazujući sve ružne i lijepe primjere i uzore, spominje kako je Nuhova i Lutova žena iznevjerila i izdala svoga muža, i kako ih nije moglo spasiti to, što su bile supruge Božijih odabranika. Zatim spominje Firavnovu ženu, koja se časno odrekla bezvjerstva, koje joj je naturao njen muž, i koja je tako postala časna žena, a onda u ovom ajetu pretstavlja nam najbolji uzor u časnoj Merjemi, i pruža nam najjasniju pouku potrebnu za dobro vladanje).

Novi petgodišnji plan u Turskoj

Kako javljaju turske novine, prvi petgodišnji plan za obnovu turske republike dao je odlične rezultate na polju školstva, poljoprivrede i industrije te priveden je u djelo sa velikim uspjehom i narodnim oduševljenjem. Po naredbi Kemala Ataturka nedavno je u ministarstvu narodne privrede sazvana velika komisija od 5 stručnjaka kojoj je stavljeno u dužnost, da izradi drugi petgodišnji plan za daljnu industrijalizaciju i elektrifikaciju zemlje. Nakon dugog i stručnog izlaganja ministra narodne privrede Dželala Bayasa, komisija je otpočela svoj rad.

Ministar je rekao da su rezultati polučeni sa prvim petgodišnjim programom, stvaran dokaz da će turski narod znati i htjeti, da sa istom požrtvovnošću i oduševljenjem privede u djelo i ovaj drugi petgodišnji industrijski program.

Geslo je ovog novog petgodišnjeg plana, da se od sad sve sirovine Turske imaju prerađivati jedino u državi.

Utrošeni kapital za fabriek iz prvog plana, koje već rade iznaša 9 milijona turskih lira. Kapital za podizanje novih fabrika iznosi 1 i po milijona turskih lira. Osim toga u okviru je prvog program osnivanje i fabrika za talenje i preradu gvožđa, fabrika za kemijske proizvode, fabrika za tekstilnu industriju u Malatiji, te fabrika cementa, konoplje, celuloze i porculana, a biće podignuta i fabrika za proizvodnju rībljeg ulja. Postojeće pako fabrike papira, antracita i stakla biće proširene. Ove nabrojene fabrike sačinjavaju posljednji dio prvog petgodišnjeg plana. Kapital koji će se utrošiti za njihovo podizanje iznosi 36 milijona turskih lira. Osobito je u novom planu predviđeno, da se posveti naročita pažnja rudarstvu i elektrifikaciji zemlje, te izgradnji novih željezničkih pruga.

Islam u Japanu

Organ njemačkih muslimana tromjesečna smotra »Moslemische Revue«, koju u Berlinu izdaje uvaženi profesor Dr. Abdullah Mevlana Sadr-ud-Din, u svom najnovijem broju, između ostalog korisnog štiva, donosi i ovaj napis iz pera Karla Arif Beceka:

U zadnjim godinama često smo čitali u egipatskim, arapskim, indijskim i malajskim novinama o značajnom širenju Islama u Japanu. Za moga boravka u ovoj zemlji imao sam prilike, da se pobliže upoznam o stanju i broju naše muslimnske braće u Japanu. Ovdje ću u najkraćim potezima prikazati prve početke useljavanja muslimana u Japan i razvoj Islama do najnovijih vremena.

Oko godine 1886. t. j. prije 50 godina, prvi su se muslimanski trgovci iz Indije počeli naseljavati u velika trgovačka centra Japana. Premda je tada njihov broj bio vrlo malen, oni su se odlučili, da osnuju jedno muslimansko udruženje i počeli su — i ako sporo i slabim sredstvima — da rade na širenju Islama u Japanu. Ovo se je stanje podržavalo sve do godine 1921. kada su tursko-tatarski emigranti iz Rusije počeli dolaziti u Japan, poglavito u grad Kobe. Najprije su dolazili samo muškarci, ostavljajući svoje žene i djecu u Rusiji ili Mandžuriji. Tokom vremena ovi su turskotatarski useljenici osjetili potrebu, da se združe sa svojom braćom indijskim trgovcima, najprvo radi zajedničkog obavljanja islamskog bogosluža, a drugo radi jačanja islamske vjerske zajednice. Na prvom redu za imama je postavljen brat Abdurrahman Badrud Din Kerim, poji je počeo savjesno obavljati svoju dužnost, a indijski alim Sejjid Abdeen, uspio je da provede organizaciju ove islamske skupine, koja se je sastojala od indijskih i tursko-tatarskih muslimana.

To je bilo godine 1341. po hidžretu ili 1923. po kršćanskom kalendrau. Od tada se je broj muslimana u Kobi svedilj povećavao tako, da se je osjetila velika potreba za što bolje kulturno ujedinjenje i zbliženje japanskih muslimana, te se je počelo ozbiljno tretiri pitanje gradnje jedne džamije i otvorenja jedne muslimanske škole. Imam Abdurrahman Badrud Din Kerim je za riješenje ovog važnog problema našao jednog odličnog pomagača u osobi Mevlevi Muhamed Šakira iz Indije i za kratko vrijeme uspjelo im je najprije da sakupe nešto dobrovoljnih priloga, a onda da temeljito organizuju sve muslimane koji u Japanu žive u jedno jako udruženje sa sjedištem u Kobi.

Sjajni datum za sve japanske muslimane počinje 27. maja 1923., B slimane počinje danom 27. maja 1923., kada su indijska i turska tatarska muslimanska braća svečano obavili namaz Ramazanskog Bajrama. Ova svečanost klanjnja Bajram namaza u pomanjkanju džamije obavljena je u Indijskom Klubu, čiji su članovi većinom Indijci nemuslimani. Tom je prilikom zaključeno, da se idući Bajram namaz klanja u kući jednog indijskog brata, po imenu Sejjid N. F. Alije.

Ovaj je nedostatak našoj muslimanskoj braći u Japanu pokazao hitnu potrebu gradnje jedne džamije, u kojoj će oni u miru i spokojstvu moći skrušeno obavljati svoje svagdanje molitve. Problem izgradnje ovog svetoga hrama imao se je definitivno riješiti prilikom ramazanskog Bajrama godine 1927., a to je i postignuto za vrijeme ovih svetih dana. Tada su Imam Kerim i Mevlevi Muhammed Šakir ozbiljno počeli raditi na propagandi za sakupljanje dobrovoljnih priloga za gradnju jedne džamije i vodstvo ove akcije povjerili su jednom vrijednom indijskom bratu po imenu Abdul Kerim Bochi-u, poslovođi trgovačke firme »Ahmed Ibrahim i Brat«, koji se je rado primio ponuđenog mu vodstva. Tako se je ovaj valjani islamski patriota svim silama zauzeo oko ostvarenja ovog korisnog pothvata i pomoću propagandističkih letaka i neumorne agitacije uspjelo mu je da od većine muslimanske braće u Japanu dobije izdašne novčane doprinose i kroz 8 godina sakupi svotu od 75.000 jena. I tako se je godine 1934. mogao svečano postaviti temeljni kamen prve džamije u Japanu u gradu Kobi. Sada pripadnici Islama mogu sa ponosom ići u ovaj sveti hram i mirno vršiti svoje vjerske obrede. U ovoj su se akciji isticali i sedam-osam muslimana Japanaca, koji zauzimlju važne položaje u upravi zemlje.

Još preostaje ostvarenje drugoga dijela ovog problema, a to je osnivanje jedne škole za muslimanski podmladak; na čemu se sada uveliko radi. Kada i ova škola bude otvorena, tada će se otvoriti i slobodna vrata širenju Islama u riječi i pismu, diljem cijelog Japana.

Sada se osjećamo dužnim, da svoj našoj braći muslimanima u Japanu u ime islamske vjerske zajednice u Berlinu, izrazimo nše najsrdačnije želje i najtoplije bratske pozdrave. Eesselamu Alejkum!

S njemačkog preveo:

S. Bakamović.

Nova vlada u Egiptu

Pregovori s Engleskom počinju 15. II.

Predsjednik nove neutralne vlade Ali Mahir paša bio je do sada šef političke kancelarije kralja Fuada. U ovoj vladi sudjeljuju političke ličnosti Egipta, koji uživju opće povjerenje svih političkih stranaka i grupa. U političkim se krugovima drži, da je ovo riješenje krize zadovoljilo i engleske predstavnike u Egiptu, koji su tražili, da bude sastavljena vlada, koja uživa povjerenje svih političkih stranka. Nova vlada već je utvrdila datum parlamentarnih izbora, koji će se održati dne 2. maja. Ali Mahir paša izjavio je novinarima, da je glavni cilj njegove vlade što brže provesti pregovore s engleskim predstavnicima radi definitivnog reguliranja englesko-egipatskih odnosa na zadovoljstvo obih strana i spremiti sve za slobodne i objektivne parlamentarne izbore.

Englesko-egipatski pregovori koji imaju započeti dne 15. februara u Kairu, imaju riješiti niz pitanja i to zaštita puteva koji vode iz Engleske u ostale dijelove Britanskog svjetskoga imperija, zatim obrana Egipta od jedne treće sile, zaštita inozemnih interesa uključivo manjina, te pitanje Sudana.

Britansko-egipatski odnosi

KARATKER NOVE VLADE

Međustranačka delegacija za pregovore s Londonom. — Memorandum Ligi Naroda.

Osnutkom neutralne vlade Ali Mahir paše riješena je vladina kriza u Egiptu. No to je tek prvi korak u pravcu sporazuma s Velikom Britanijom, koji neće biti lako ostvariti. Nahas paša vođa Vefda, otklonio je povjereni mu mandat za sastav koalicione vlade zato, jer je smatrao, da bi takav kabinet bio na štetu stranke, čiji je pretsjednik, osobito sa obzirom na činjenicu, da je nova vlada trebala provesti izbore. Druge egipatske stranke, koje su trebale sudjelovati u koalicionoj vladi, tražile su da im se prije izbora osigura stanoviti broj mandata, a to Nahas paš nije htio, uvjeren, da će Vefd dobiti na ovim izborima veliku većinu. Ali Mahir paša provesti će nove izbore, koji su raspisani za 2. marta. Istodobno sa sastavom nove vlade obrazovana je međustranačka delegacija, koja će povesti pregovore s predstavnicima britanske vlade za uređenje britansko-egipatskih odnosa. Šef je delegacije Nahas paša. U delegaciji su zastupljene najjače političke i stranačke ličnosti. Sastav ovakove delegacije pokazuje svu ozbiljnost, koju egipatski političari i krugovi poklanjaju pregovorima sa Londonom. Ovi pregovori se ne smatraju kao stranačka, već kao opće narodna stvar. Zato je i sam Nahas paša tražio, da u delegaciji budu zastupane sve egipatske stranke, koje stoje iznad njihovih osobnih i stranačkih razlika.

Prognoze o uspjehu ili neuspjehu pregovora bilo bi prerano dati. No sigurno je, da su pregovori možda posljednji pokušaj, da se sporazumno riješi delikatno pitanje odnosa između Velike Britanije i Egipta. U današnjoj situaciji u Evropi i na Bliskom Istoku od velikog je interesa za Veliku Britaniju, da ima pouzdanog saveznika i suradnika u Egiptu. Zato će britanski državnici poći veoma daleko u prihvaćanju zahtjeva Egipćana. I čini se, da će se moći relativno lako postići sporazum o svim spornim pitanjima, osim o Sudanu. Poteškoće će donekle predstaviti pitanje budućeg stacioniranja britanskih četa u Egiptu. Egipćani bi htjeli, da njihov broj bude što manji i da logoruju jedino u zoni Sueškog kanala. No to pitanje ne će činiti se, biti zapreka za sporazum. Drugačije je sa Sudanom. London ne pušta ovu zemlju iz svoje vlasti, jer, držeći je, može uvijek u krajnjem slučaju lako nametnuti svoju volju Egiptu. A London smatra, da se mora na ovaj način ili na onaj način osigurati, da Egipat neće nikada biti ni ne-

utralan, a kamo li u protivnom taboru u slučaju sudara na Sredozemnom moru.

S egipatske strane želi se sporazum radi mnogih razloga. Shvaća se, da bi Egipat prepušten samom sebi, mogao postati plijen država, koja bi dominacija bila kud i kamo teža i opasnija za egipatske interese, nego je britanska. Egipćani se, osim krajnjeg nacionalističkog krila, predstavljenog od t. zv. Mladih Egipćana, zadovoljavju sa stvarnim condominiumom u Sudanu. No Britanci su do sada odbijali ovaj zahtjev. Za nekoliko tjedana najkasnije moći će se ustanoviti, da li će se postići britansko egnleski sporazum. Društvo mladih Egipćana predalo je tajništvu Lige Naroda memorandum — dakako samo propagandne vrijednosti, — u kojem traži potpuni suverenitet Egipta i njegovo primanje u Ligino članstvo, te optužuju Veliku Britaniju da gazi prava egipatskoga naroda.

POŠTANSKE TARIFE

Za Rumunjsku, Grčku i Tursku:

1. Obična pisma do 20 gr. težine 3 Din. za svakih daljih 20 grama ili dio ove težine po 1.50 Din.
2. Dopisnice 1.50 Din.
3. Poslovni papiri za svakih 50 gr. ili dio ove težine 0.25 Din. najmanja taksa 1.75 D.
4. Knjige, brošure ili note u koliko ispunjavaju uslove predviđene u članu 34. tač. 3. Međunarodne poštanske konvencije za ključene u Kairu; za svakih 50 gr. ili dio ove težine 0.25 Din.
5. Za preporučeno rukovanje 3 Din.
6. Povratnica po naknadnom zahtjevu 4.50 dinara.
7. Za vrijednosna pisma i kutije taksa po vrijednosti za svakih 300 franaka u zlatu ili dio ove vrijednosti 4.50 Din.
8. Taksa za pakete smanjuje se po 25 santima zlatnih ili 3.50 Din. za svaku stopu težine od naših terminalnih taksa.

RBr. 93.406-35. — Iz Ministarstva pošta, telegrafa i telefona, 12. decembra 1935. god.,

Kako se odgajaju naša djeca

Govoriti i pisati o vaspitanju djece kod nas je danas veća potreba, nego li za vrijeme najsušnijih godina govoriti i pisati o prehrani pasivnih krajeva. I koliko god je ta potreba velika, kod nas se, nažalost, vrlo malo o tome piše.

Pored tolikog broja mualima po našim mektebima i medresama, učitelja i profesora muslimana po osnovnim školama i gimnazijama, te naše visoke uleme, vrlo je rijedak broj onih, koji pišu o ovoj, za nas najprećoj stvari. Jedini koji se malo više ističe u tom pravcu je naš uvaženi učitelj g. Hamdija Mulić, ali koliko mi izgleda roditelji i njega vrlo malo zapažaju.

Da bih dokazao javnosti koliko malo se vodi računa o odgoju djece i kako se ona uopšte odgajaju, prikazaću jedan događaj kod nas u Rudom. Ovo neka posluži kao primjer nehajnosti roditelja muslimana oko odgoja svoje djece.

Nazad nekoliko dana sakupilo se nekoliko šegrta i kalfi (svi mlađi od 14 godina) na štali jednog ovdašnjeg uglednog građanina i tamo, uz cigarete i duhan počeli »muhabet«. Prolaznici su mogli čuti najpogrnije psovke od tih derana, a nikom, nažalost, nije palo na pamet da pozove policiju da ih rasturi, ili da pak njihove roditelje na to upozori. I domalo djeca našla i karte za igranje. Puca karta a iz njihovih usta izlijeću najgore psovke. Na jedan put galama i vrisak. Jedan od njih udario je svog druga, a ovaj potegao nož i udario ga u lijevu ruku. Oštrica noža zarila se u splet vena niže podlanice i sreća da je nož otišao malo na koso.

Kada se jedan policajac »usudio«, upozoriti jednog roditelja ove raspuštene dječurlije, ovaj ga je čak i napao, jer da nema niko prava voditi računa o njegovom djetetu, nego samo on — njegov otac.

O jadni oče, jadni roditelju! Je li to način kojim odgajaš svoga sina, budućeg aktivnog člana tvoje zajednice.

Vi roditelji, izgleda da vrlo malo pazite i nikako na više kretnje, svakodnevni razgovor u kući, na ulici i mnoga druga vaša djela, koja utiču na odgoj vaše djece. Vi sami dajete mogućnosti da se odgajaju onako, kako će to biti kasnije od štete i njima, a i roditeljima.

Mnogi roditelji nisu svjesni svojih djela i nesvjesno postaju najveći dušmani svoje djece, i ako bi trebali da im budu najveći prijatelji.

Mnogi roditelji pred svojom djecom igraju, psuju, govore o ubistvima, čitaju kriminalne vijesti u bulvarskim listovima, koji zlo djeluju na odgoj djece i kriminalne romane. Tu »lektiru« više puta sami daju svojoj djeci.

Ima roditelja koji dozvoljavaju djeci da sami izaberu šta će čitati, a vjerujem, kada bi oni malo više poveli računa kakove loše posljedice ta literatura ostavlja u duši djeteta, sigurno bi sve uzroke pokvarenosti svoje djece pripisali sami sebi i nebi dopuštali da im djeca zbog njihova nehaja stradaju i truju svoje mlade duše.

Mnogi pak, koji današnju omladinu kritikuju, a ništa ne rade da je podignu, svaljuju sve na Boga, govoreći: »To je Božija volja da mi dijete bude takovo a ja sam u svoje vrijeme bio drukčiji«. A ne znate, vajni roditelji, da nije volja Svemogućeg da vaša djeca budu razbojnici, ubice, bludnici i da propadaju i stradaju. Jer da je to Njegova volja onda sigurno ne bi nam poslao uzvišenu vjeru Islam, vjeru savršenog morala i spasa.

Roditelji, Vi ste oni koji vlastitom rukom sadite klice duševne kuge u dječije duše i ubijate čovjeka u čovjeku. Vi vašu djecu radi vašeg nehaja bacate u žvalje nemoralu, i ostalim društvenim porocima. Roditelji! Vi, više nego iko drugi, trujete dušu svoje djece i ubijate u njima osjećaje čovječnosti, svojom nepažnjom i nehajem. I vjerujte dok god ne pođete drugim putevima, ne prionete sa drugim načinom da odgajate svoju djecu, neće u našem društvu nestati razvrata, bluda i ubistava; neće biti sreće i napretka.

I vi, pored sve svoje krivice, opet osuđujete samo današnju omladinu, a ne osjećate veličinu svojih grijeha. Ja mislim da bi mnogo bolje bilo, da u mjesto onog kafanskog »rekla-kazala« i »ovaj ima ono a onaj ono«, povedete malo više računa o odgoju svoje djece. Da od njih izgrađujete ljude koji će biti od koristi i vama i zajednici, a ne ološ koji sramoti i Vas i zajednicu. Roditeljski dom treba da bude najbolja škola naše omladine, i da omladina u roditeljskom domu duboko usadi u svoja mlađana srca sve moralne vrline, koje Islam na savršen način poučava i zapovijeda da se tih pouka držimo i čuvamo.

Muhamed R. Kerken.

Prerana smrt rahmetli Sultanije Gerić-Kalenderac

Bos. Novi, 3. I. 1936.

U dvadesetoj godini života a nakon kratke ali teške bolesti na 28. januara o. g. u 11 sati noći ispustila je svoju plemenitu dušu Merhum Sultanija Cerić-Kalenderac, kći Mehmedbegova.

Dženaza je obavljena uz veliko učešće građana bez razlike vjeroispovijesti a naročito se je istakla omladina, koja je bila duboko potrešena ovom preranom smrću.

U nedjelju 2. II., sakupile su se njene vršnjakinje (njih preko trideset) te su joj proučile Hatmu u kući njenih roditelja a istu večer je obavljena dova u džamiji.

Merhum Sultanija ljubka, prijazna a pokraj svega skromna djevojka, bila je dobra drugarica i prijateljica, koja nije bila u stanju nikom misliti nikakvo zlo, ali je prerana smrt odvoji od njenih roditelja, prijateljica, prijatelja, koji su ostali da oplakuju njenu ranu smrt.

Neka Svevišnji podijeli merhumi Dženetske blagodati a ucviljenim utjehu.

M. Ibr.

Jesi li podmirio pretplatu?

Predstavka za isplatu agrara

narodnog poslanika Gavran-Kapetanovića Ismetbega i drugova na pretsjednika Ministarskog savjeta i Ministra spoljnih poslova Gospodina Dr. Milana Stojadinovića, Ministra finansija Gospodina Dušana Leticu i Ministra Poljoprivrede Gospodina Svetozara Stankovića.

II.

GOSPODINE MINISTRE!

Druga etapa sprovađanja agrarne reforme na teritoriju bivše Bosne i Hercegovine obuhvaća riješenje agrarnih sporova na t. zv. beglučkim zemljama t. j. zemljama, koje nisu opterećene kmetskim odnošajem. Ove zemlje su potpuno privatno-pravnog karaktera ali su pod izvjesnim uslovima privedene svrhama agrarne reforme u Bosni i Hercegovini na temelju beglučke Uredbe od 12. maja 1921. odnosno beglučkog zakona od 3. decembra 1928. godine.

U smislu propisa posljednjeg zakona oštete na sve beglučke zemlje, koje budu dosuđene potraživačima plaća država.

Na prvom mjestu moramo odmah naglasiti, da je dobar dio sporova na bazi beglučke uredbe, odnosno beglučkog zakona već riješen, likvidiran i ošteta bivšem vlasniku isplaćena.

Ipak, i ako je od početka riješavanja ovakovih agrarnih sporova t. j. od godine 1921. do danas prošlo već 15 godina, a zemljovlasnik je riješen svoga prava, a da nije dobio naknade za to, to i danas ovo pitanje postoji kao aktuelno i čeka svoje konačno riješenje. Naime još i danas kod svih srezova na teritoriji bivše Bosne i Hercegovine postoji izvjestan broj agrarnih sporova koji nisu riješeni bilo da su još u toku raspravljanja, bilo pak da se nalaze kod nadležnih Kr. Banskih uprava u stanju konačne likvidacije, ali za koje još nije doznačena ošteta bivšim vlasnicima.

U ovom pravcu potrebno je da se poduzmu dvije stvari: na prvom mjestu treba izdati potrebno naređenje od strane Ministarstva poljoprivrede, da se svi neriješeni sporovi likvidiraju u najkraćem roku i doznače nadležnim banskim upravama na konačnu likvidaciju. Na drugom mjestu pak potrebno je da se namaknu odgovarajuća sretstva za isplatu oštete za ove neisplaćene slučajeve.

Kako je pak već iscrpljena količina 6% beglučkih obveznica koje su do sada oštampane u svrhu isplata za beglučke zemlje to je bezuvjetno potrebno da se oštampa slijedeća IV. serija 6% beglučkih obveznica u visini po prilici 150,000.000.— dinara, kako bi se mogli da okončaju i oni agrarni sporovi, koji do danas nijesu likvidirani.

I ovo je apsolutno opravdano, jer dok je potraživaoc u posjedu zemljišnog objekta i s njega uživa plodove, dotle bivši vlasnik beglučkog objekta već 15 godina jedino kao tabularni vlasnik a bez ikakove koristi od zemljišta čeka na isplatu ošteta za dotičnu zemlju.

Članom 19. Uredbe o finansijskoj likvidaciji agrarnih odnosa u Bosni i Hercegovini od 20. V. 1921. godine, predviđeno je da će se likvidirane sume bivših vlasnika kmetovskih selišta procentualno sniziti, ako se sumom od 257,000.000.— dinara ne mogu likvidirati svi kmetski odnosi.

U tome pogledu agrarne vlasti su već kod isplate provele jednu uštedu na račun bivših kmetovskih selišta, jer su 4% od pojedine sume svakom vlasniku oduzete. Na taj način je vlasnicima kmetovskih selišta zadržana svota od 10,280,000.— din., koliko ukupno iznosi 4% od cjelokupne oštete, predviđene za otkup kmetovskih selišta u iznosu od 275,000.000.— din.

Prema ovom bi trebalo u slijedećem budžetu predviditi štampanje 12 milijona 4% agrarnih obligacija za ustegnutih 4% od odštete za kmetovska selišta.

Od god. 1921. t. j. od vremena kad su beglučke zemlje podvedene svrhama agrarne reforme, uredbom o beglučkim zemljama, vlasnici zemalja ne dobivaju nikakvi prihod sa zemalja, koje su pod udarom agrarne reforme, dok obrađivač zemljišta bez smetnje uživa dotično zemljište kao isključivi vlasnik. Uprkos ovakog faktičkog stanja, državne vlasti stalno ubiru javne daće — državni porez, općinski prirez, banski kuluk, i općinski kuluk — od gruntovnog vlasnika zemlje, što nikako ne odgovara socijalnoj pravdi.

Radi toga molimo, da se donese jedna uredba, kojom će se narediti svim poreskim vlastima u Bosni i Hercegovini da po službenoj dužnosti vrše naplatu svih javnih daća od onoga, koji drži spornu zemlju u posjedu i uživanju, bez obzira na ishod agrarnog spora, glede te zemlje.

U postupku kod Upravnih sudova u agrarnim sporovima koji se vode na bazi propisa, koji su socijalno donešeni u svrhu sprovađanja agrarne reforme, potrebno je naglasiti i to da se donese riješenje nadležnog Ministra, kojim će se svratiti pažnja svim Kr. banskim upravama pod koje spadaju riješavanja agrarnih sporova u smislu citiranih propisa, da oni ne mogu primjenjivati u riješavanju agrarnih sporova drugi postupak osim onaj, koji je predviđen specijalno za agrarne sporove. Naime, dogodio se je slučaj, da su pravomoćna riješenja agrarnih vlasti pravomoćna na temelju Upravnog postupka, koji se ne može primijenjivati u postupku kod agrarnih sporova s razloga, što je za riješavanje agrarnih sporova predviđen specijalni postupak i kao leks specialis isključuje primjenu drugog upravnog postupka kao leks generalis.

Prema informacijama, koje smo dobili kod Kr. banske uprave Zetske banovine na Cetinju, postoji jedan veliki broj (možda oko 500) slučajeva, da je ova Banovina odbila prijave vlasnika kmetovskih šuma, šikara i pašnjaka, koje su podnešene u roku koje je predvidio Pravilnik od 22. novembra 1933. god.) Službene novine br. 278 — 80 od nada 29. novembra 1933. god.), jer da su dotične prijave uslijedile prekasno. Naime u Zakonu od 12. augusta 1933. god. predviđeno je, da se prijave imaju podnijeti u roku od 6 mjeseci, neoznačujući od kada taj rok teče od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika, t. j. od dana 28. novembra 1933 god. Prema tome se rok predviđen u Zakonu i rok predviđen u Pravilniku u cijelosti ne poklapa, pa je uslijed toga došlo riješenje Kr. banske uprave u Cetinju, da su prijave, koje su donešene u roku, koji Pravilnik predviđa, a nakon isteka roka, koji Zakon predviđa, prekasno podnešene.

Potrebno je s toga, da se ova nesuglasica ispravi, pa u tu svrhu molimo ,da se izda riješenje Kr. banskoj upravi na Cetinju, prema kome će se trebati smatrati pravovremeno podnešene prijave, ako je ista uslijedila u roku, koji predviđa citirani Pravilnik.

Obzirom, da se tu radi o riješavanju šuma, šikara i pašnjaka, koje su sastavni dio kmetovskih selišta, čija je likvidacija uslijedila po službenoj dužnosti, to bi bilo pravedno i ispravno, da se likvidacija ošteta za šume, šikare i pašnjake, koji su sastavni dijelovi likvidiranih kmetovskih odnosa, riješeni također po službenoj dužnosti, bez obzira na uslijeđelu prijavu.

Radi toga bi bilo potrebno, da se i u tom pravcu donesu izmjene Zakona od 12. augusta 1933. god.

Iako se radi o jednom opterećenju državnog budžeta, uprkos toga molimo, da se gornjim zahtjevima udovolji, jer su u pitanju egzistencije hiljade i hiljade porodica bivših zemljovlasnika, koji čekaju na naknadu štete, da održe svoj život.

Beograd, 30. novembra 1935. god.

Narodni poslanici:
Gavran Kapetanović, s. r.
Antić, s. r. Pozderac, s. r.

KROZ ŠEHER - SARAJEVO:

VAKTIJA

Zulkade 1354. (1936)

Broj dana	Dan	Februar	Sunce izlazi s	Sunce izlazi m	Podne s	Podne m	Ićindija s	Ićindija m	Sunce zalazi s	Sunce zalazi m	Jacija s	Jacija m	Imsak s	Imsak m
15	Pet.	7	7	1	12	14	2	53	5	13	6	49	5	12
16	Sub.	8		00		14		54		14		51		11
17	Nedj.	9	6	58		14		55		15		53		9
18	Pon.	10		56		14		56		17		54		8
19	Utor.	11		54		14		57		18		55		6
20	Srij.	12		52		14		58		19		56		5
21	Čet.	13		50		14		59		20		57		4

»ISLAMSKI GLAS«
Nezavisni, kulturno-prosvjetni i informativni list.
Uredništvo i uprava: Vojvode Stepe Obala 7. I.
Čekovni račun Poštanske štedionice Sarajevo broj 1600.
Broj 19., godina II., dne 7. februara 1936.

DEŽURNE APOTEKE:
Kurent, Aleksandrova ul.
Dunđerović, iza Katedrale.

NAŠIM POŠTOVANIM ČITAOCIMA.

U ovom broju smo morali radi članka Mevlana Džemaluddina izostaviti redovite nastavke, koji izlaze u našem listu, pa molimo da se to uvaži. Također je u ovom broju izostao i članak g. Bulbulovića kao nadopuna njegovih radova, pošto se morao podvrći operaciji oka, koja je vrlo dobro uspjela.

MERHUM ŠUKRIJA ALAGIĆ.

Na 1. februar preminuo je u Derventi naš poznati kulturni radnik merhum Šukrija Alagić, na čiji ćemo se rad, život i djelovanje u slijedećem broju opširnije svrnuti. Rahmetullahi alejhi rahmeten vasiah!

NOVI POVJERENICI NAŠEG LISTA.

Uprava našega lista postavila je za povjerenika **Mustafu A. Bašića**, novinara iz Stoca, **za Stolac i okolicu.** Mole se gospoda pretplatnici da kod gosp. Bašića uplaćuju pretplatu za naš list.

Isto tako postavljen je za našeg povjerenika **Mustafa Bostandžić,** trgovac iz Čapljine, **za Čapljinu i okolicu.** Također se mole sva gg. pretplatnici iz Čapljine da kod našeg povjerenika redovito uplaćuju pretplatu za naš list.

MEVLUDI ŠERIF U BARDAKČISKOJ DŽAMIJI.

Odbor za gradnju mekteba i popravak džamije Pačadži H. Nesuh u Bardakčijama, proučio je Mevludi-šerif na 2. februara o. g. iza jacije namaza. Ovaj mevlud je uveličalo svojom posjetom 600 osoba mahaljana i prijatelja iz čaršije. Za ovu svečanost je naročito bila dekorisana džamija a harem do džamijskih vrata iluminiran električnim sijalicama.

Mevludi šerif iz blagonaklonosti proučiše naša braća i hafizi gg.: Sabrihafizović, Kulenović, Čučak, Varešanović Cico i Hamdi ef. Sirćo, kojima se odbor ovim putem najtoplije zahvaljuje.

Također se zahvaljujemo svoj braći i prijateljima, da nam ovo dade poleta da nastavimo sa intenzivnijim radom, da se putem mekteba dade svjetla svoj periferijskoj ehaliji.

Do danas je odbor primio priloga za vrijeme učenja mevludi šerifa 2764.75 dinara, a cjelokupna imovina odbora za jedan mjesec dana dosegla je vrijedno 4033.85 dinara. Još jedanput hvala svima onima, koji nas ma čime pomogoše.

Odbor.

NAŠ MOSTARSKI POJERENIK SE ZAHVALIO NA POVJERENIŠTVU.

Radi preopterećenosti sa svojim privatnim poslovima, naš mostarski povjerenik g. Muhamed Ajkić, zahvalio se na povjereništvu našeg lista od 1. januara ov. god. Mole se sva gg. pretplatnici našeg lista u Mostaru, Trebinju, Ljubuškom i Nevesinju, da ubuduće pretplatu za naš list šalju direktno putem čekovnih uplatnica na administraciju lista, dok se ne postave novi povjerenici za gornja mjesta.

Uprava.

ZAVRŠETAK PRVOG POLUGODIŠTA NA SREDNJIM ŠKOLAMA.

Krajem januara je završeno prvo polugodište na našim srednjim školama. Uspjeh u nauci je upravo porazan i nevjerojatno je da su po gimnazijama pale skoro dvije trećine učenika osim šerijatske gimnazije, u kojoj je u prvom polugodištu od 331 učenika palo njih 119, dakle više od jedne trećine.

Jedan od glavnih uzroka slabog uspjeha je nehaj učenika i slaba briga roditelja oko svoje djece. Od škole se ne može sve tražiti da đaku dade, zato i roditelji trebaju posvetiti što veću pažnju školskom radu svoje djece i da strogo paze na njihov rad kod kuće. Naročito se skreće pažnja muslimanima roditeljima iz Sarajeva, da nastoje posvetiti što više pažnje svojoj djeci, jer baš ta djeca iz Sarajeva, kojima je škola na pragu i gdje su roditelji u mogućnosti da svaki čas ustanove uspjeh i napredak svoga djeteta, pokazuju skoro najslabije rezultate u nauci i ako bi moralo biti obratno.

IZ M. D. TREZVENOSTI.

I kancelarije društva Trezvenosti dobili smo slijedeću obavijest:

Društvena kancelarija je otvorena svaki dan od 12 sati do 8 na večer. Sve informacije mogu se dobiti od glavnog tajnika od 12 i čeavrt do 1 i četvrt sata, a u drugo vrijeme od dežurnog člana.

Društvena posudna biblioteka, koja raspolaže sa dosta velikim brojem djela, kako od naših tako i od stranih poznatih pisaca, otvorena je u ovim danima: ponedjeljak od 6—8 sati, srijeda od 5—7 (za ženske) i petak od 5—7 sati.

U petak poslije podne u 2 i po sata održaće predavanje u omladinskoj sekciji g. Besim Korkut, profesor šer. sud. škole.

MUSLIMANSKO POKOPNO DRUŠTVO »JEDILER« U SARAJEVU«

POZIV

na XV. redovnu glavnu godišnju skupštinu, koja će se održati u **nedjelju, 16. februara 1936. u 8 sati prije podne u prostorijama Muslimanskog zanatlijskog udruženja »Hurijet« na Bentbaši.**

Dnevni red:

1. Pozdrav pretsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
3. Izvještaj blagajnika.
4. Izvještaj Nadzornog odbora.
5. Razrješnica.
6. Izbor novog Upravnog i Nadzornog odbora.
7. Eventualije.

Napominje se da će svi članovi koji nisu zaostali sa plaćanjem članarine više od tri mjeseca dobiti i pismeni poziv za skupštinu, koji će im služiti kao legitimacija pri ulazu.

ODBOR.

NARODNO LIJEČENJE.

Narodni lijekovi protiv raznih bolesti, sakupio po Bosni i Hercegovini Rudolf b. Maldini, Sarajevo.

— Naboj od obuće na tabanima, na peti, ili naboj hodajući bos ili što se neko na nešto ubode pa ono se zatvori, liječi se ovako: Uzmi cvijeta ili lišća od zovike (bazge) (Sambucus nigra L) ščaolike (Rumex aquaticus L), sljeza (Althea officinalis) i trave od crnca (Rumex Acetosa L). To sve zajedno sastavi, iskrižaj, ulij vode, prispi brašna kukuruzna ili raževa, malo masla i smole. Razvari, napravi tijesto, pa onako vruće privij na naboj. Tako zavijaj jutrom i večerom, dok naboj sazori, a onda iglom probodi, nek iziđe gnoj, a onda ranu oblaži melemom.

*

— Iskrižaj rodakve (Raphanus sativa L) pa zakuhaj sirćetom i ječmenim brašnom, ispeci na peći, pak privijaj na naboj.

*

— Utucaj štavljeva korjena (Rumex Acetosa L) uzme se brašna i starog sala, te se smiješa i metne u list od velikog čička (Lappa major Gaert). Zapreće se u vruć pepeo. Kad se speče zavija se tim peta.

*

— Ko ima naboj, nađe na smetištu u đubretu mrmka, pa ga zgazi bolesnom petom, da naboj prođe.

*

— Ko pane, sdronca se, satare ili izubija, sadre se kožica od zeca (Lepus timidus) i polije se žestokom rakijom, posve stučenim tamjanom, i obavije se dobro udarena strana tijela.

PRIVREDA:

O rezu voćaka (kresanje)

Piše: Dipl. agr. Mehmedalija Fazlagić, upravnik Banov. voć. rasadnika u Goraždu.

(Nastavak.)

2) Visoke stablašice u voćnjaku (voće trgovačkog značaja i za preradu) potrebuju nekoliko obrezivanja u mladosti, a kasnije samo prorеđivanje krošnje.

3) Stabla finog stolnog voća. Tu se kolikoća žrtvuje, a posvećujemo svu pažnju kakvoći, krupnoći i sočnosti ploda. Bez stalno provađanog i ozbiljnog reza, bez reduciranja drveta samog staba i bez zaklona, te uz obilno đubrenje stajskim i mineralnim đubretom i pomnim uništavanjem biljnih bolesti i štetočina, nema ni govora o kakvoj većoj kvalitativnoj proizvodnji finog stolnog voća. Eto, Bijela Zimska Rebrača u jednoj maloj bašti od 25 ara Sitenu (Švajcarska) na 2.000 horizontalnih kordona, dala je 1827. god. 10.000 kg. ploda najbolje kvalitete. I danas u Parizu plaća se za jedan komad od tih jabuka po 5 fr. franaka.

Koja razlika između naših divijih šumskih krušaka i proizvoda plemenitih stabala, koja su obrezivana! Šumska divljaka ima veličinu oraha, dok na pr. u 1846. god. u Turu je dobivena i kruška od sorte Lijepa Anževinka, koja je bila teška 2 kg. i 250 gr.

Što je stablo bujnije, to mezgra zaobilazi više unutrašnjih grana. To je slučaj i pri mršavosti zemljišta, opće slaboj konstrukciji, prerodnosti poranjenju i dr. Razumnim rezom, odstranjivanjem unutrašnjih i mezgrom napuštenih grana, prirodi se pomogne i potpunoma se osigura razvoj ostalih dijelova.

Kad su grane došle do svoga razvoja, počmu sa nasađivanjem rodnih organa: ili na kraju mladica ili na njihovim lateralnim dijelovima, već prema vrsti. Kod stabala voljno rastućih. rodni organi garnirani uz duž grana imaju ograničenu trajnost, te iz toga proizlazi, da te grane po izvjesnom broju godina i ogole. Oko 6-te godine naše voćke, odnosno njihove grane gube svoje rodne proizvađače, koji dadoše 2—3 roda. Često puta nam je u interesu, da proizvođače učinimo stalnim, a to je moguće: kod špalirnih voćaka na zgodnim podlogama a pri razumnom rezu po cijeloj dužini granice.

Naše lokalne sorte voća, koje nisu podvržene rezu jedne godine rode, dok opet jednu ih dvije godine počivaju ili samo djelimično rode. To je uslijed iscrpljenja stabla, u glavnom i radi organizacije cvjetnih pupova.

Jedna vrsta voća više raširena k sjeveru i nalazeći se i na višoj apsolutnoj visini, treba i više vremena za razvoj njenih cvjetnih pupova. Vrste koščičavog voća, koje se manje sade na sjeverne strane i vole više umjereno tople predjele kao što su: breskva, kajsija, badem i maslina, trebaju dvije vegetacije za formiranje cvjetnih pupova. Naše domaće sorte jabuka i krušaka, šljiva i trešanja, trebaju tri vegetacije, dok im se cvjetni pupovi formiraju. Prema tome voćna stabla toplih krajeva cvjetaju općenito na okrajcima prošlogodišnjih mladica. Voćna stabla iz umjerenog pojasa cvjetaju na dvogodišnjim mladicama. Naše domaće vrste imaju cvjetove na kratkim izbojima uzduž trogodišnjih mladica. Trajnost i formiranje tih cvjetnih pupova zavisno je još i od sorte, pa na pr. neke vrste šljiva cvjetaju i u drugoj godini, to dolazi od toga, da vuku porijeklo iz toplijih krajeva.

Rez djeluje do izvjesne tačke, da stablo svake godine rodi a istodobno da ostavljene rodne proizvađače jača. Stalna svakogodišnja proizvodnja, moguća je samo kod sorti stolnog voća, gdje nam se radi o krupnoći i kvalitetu roda, dok rez kod trgovačkog voća ili voća za preradu nije potreban. Razuman rez oslonjen na iskustvu, dozvoljuje nam, da pod našim klimatskim okolnostima imadnemo usavršenu proizvodnju raznog domaćeg i unešenog voća. Pametno i temeljito na Zakonima vegetacije ako taj rez provodi praktični voćar, on reguliše i proizvodnju voća. Dobiva ono najljepše te produžuje život i plodovitost stabla.

Poznavanje stabla i njegovih dijelova.

Voćno stablo predstavlja središnju osovinu manje ili više u vis produženu, garniranu sporednim i završnim granama, kod kojih je karakteristično, da se unutrašnje grane potpuno s vremenom izgube i tako ogole. Ta osovina konči na jednoj strani sa glavnim korjenom, koji imade sa strana opet sporedno korjenje. Na drugoj strani ta okomica ima sporedne grane koje su što bliže samom vrhu sve kraće. To daje stablu formu piramide ili kugle.

Na glavnim i sekundarnim granama izbijaju nove mladice, lišće i cvijeće.

Voćni grm je nizak, predstavlja isto jednu centralnu osovinu ali ona se brzo zaustavlja i već se pri samoj zemlji dijeli, postaje jaka krošnjica (lijeska i tunja).

Voćno šivlje ne formira trajno tijelo. Sastoji se iz snopca grana izašlih iz korjena ili iz panja, koje imaju ograničenu trajnost. Najprvo su formirani iz jakih i uspravnih mladica koji se razgranaju i kasnije rode. Iscrpljene grane i grančice suše se, ginu a iz korjenja ili iz panja izbijaju opet nove (ribiz i ogrozd).

Nekoje šiblje je puzavo, traži potporu, kao na pr. malina.

Pratimo botaničke rasprave o pojedinim dijelovima biljaka, o njihovu načinu života, te o kompliciranoj klasifikaciji pojedinih dijelova. Sav taj način i materijal rasprave, nema baš direktan interes po voćara, koji svu pažnju posvećuje na razne izvjesne osebine o kojima opet botaničar ne vodi računa. Svaka grančica u razvojnom stadiju, za njega je mladica ali voćar nezadovoljaje se još s tim. On raspozna još i osobine: dužinu, konstrukciju, koja daje izgled naboran ili gladak, dispoziciju za drvo ili za rod i dr.

Ako na kraju vegetacije promatramo izboje, koji se javiše, lako raspoznamo, da jedan od njih izrađuje dalje krošnju stabla, to je mlada provodnica. Osim te mladice, koju kad odrveni zovemo grančicom, imamo još tri vrste izboja: stapčice, stabke i plodne šibe. One su tu, da se na njima nasade cvjetni pupovi. Tako je još klasificirao stari stručnjak opat Šabol. Točna klasifikacija raznih dijelova voćke, osobito je potrebna voćaru, koji svojom rukom i znanjem ravna razvoj drveta i plodovitost. Razni naučenjaci bili su komplicirali klasifikaciju pojedinih dijelova drveta, pa je na pr. jedan od njih razlikovao 8 pupova i 12 plodnih grančica; nastala je cijela oštra rasprava i zbrka, koja nema ništa zajedničkog sa praktičnim rezom.

Voćar hoće, da ima svoj metod rada jednostavan i lako razumljiv pa prema tome, za njega je potpuno dovoljna gornja klasifikacija.

Pup je malo čunjasto tjelešce zaštićeno šupinama; imade klicu buduće vegetacije, a nalazi se na osnovi lista. Sve izbije iz lista koji daje 4 vrste izboja.

Jedan je za drvo, t. j. mladica, kad odrveni, zovemo je grančicom.

Tri su za plod: stapčica, stapka i plodna šiba. Na njima su nasađeni opet cvjetni pupovi.

Ako okce neda izboj za drvo, onda cvjetni pup ostaje jalov ili ugine prije nego se razvije; na vrhu mladice nalazi se završni pup a sa strane pobočni ili sporedni pupovi. Na osnovi nalaze se pupovi plosnati, teško se razviju te im se radi toga dalo ime i spavajući pupovi. Kod koščičavog voća pupovi, koji nisu razvijeni na vrijeme, oni uginu. Kod zubčastog voća ti spavajući pupovi, jalovi su i po više godina, slučajem se mogu opet razviti.

Više puta poranjenjem, pomlađivanjem ili iscrpljenjem voćke na stranim granama izbiju mladice iz pupova, kojima kažemo adventivni.

Pup ima obično dvije suočice, koje mu stoje po strani. Dužnost im je, da nadoknade pup ako se slučajno ošteti. Mladice takvih suočica obično su slabije od glavnoga pupa. Kod koščičavog voća mjesto suokca, je cvjetni pup.

Uzduž mladice pupovi su međusobno jednako udaljeni, prostor između njih zovemo internodijem (međučlankom). — Pupovi su postavljeni u liniji spirale te šesti pup točno dođe u pravoj okomici sa prvim pupom, što je važno pri formiranju špalirnoga voća. Mladica je najjači izboj koji je izašao iz pupa a stavljeno joj je u dužnost, da formira tijelo voćke. Ona je glatka, općenito više uspravnija od plodnih grana; srednje dužine 70 cm. često puta mnogo i duže. Na sebi ima drvene pupove za razvoj i ostalih dijelova: grana i deblo razvijaju se godinama. Obrezana mladica razvije na svom okrajku dvije-tri grančice nešto jače. Te dvije okrajne grane jednako su jake, račvaste su i tako prave matične grane. Treća kao i eventualno još i druge mladice su slabije i manje izdržljivije. Samo rezom formirano stablo jake je konstrukcije.

(Nastavit će se).

Jakom i dobrom štampom se najbolje budi duh zajednice. U dobroj štampi se odrazuje kulturni duh i snaga zajednice.

Odgovor na članke g. Bulbulovića*)

U svojim člancima »Da se sporazumimo« i »Da se objasnimo« g. Bulbulović tretira neka »bolna pitanja »našeg« Islama«. Ovde kažem našeg, jer g. Bulbulović stalno naglašava kako je Ulema svojim tumačenjem zasjenila Islam, pretstavljajući ga vjernicima drugačije i kočeći time napredak Muslimana.

Dolazi pitanje odnosa Uleme i Inteligencije. Žalosnu činjenicu toga odnosa pisac pomenutih članaka iznosi ispravno, ali tražeći »kakvu platformu« na kojoj da se taj odnos popravi, on griješi.

Poznato nam je da se je od unazad nekoliko decenija uveliko izmijenio položaj Muslimana neprekidnom historijskom procesu razvoja, muslimani su naročito pogođeni. Ovakav slučaj i ovakovo naše stanje uslovljeno je ekonomskim momentom, koji mnogo štošta uslovljava među ljudima. Dakle našem današnjem stanju nije uzrok ni Islam onakav kakvog nam prestavljaju razni Mudžtehidi, koji nisu »iskusili« današnje stanje. Islam je uvijek prikazivan kao posljednja Božja opomena ljudima, kao opomena da ljudi u svome interesu ne zaborave na Boga kao svoga stvoritelja. U svojoj milosti dao im je upute kako će najbolje provesti privremeni život, a da ne izgube Njegovu milost ni na onome svijetu. Ako vjerujemo Boga onda moramo da izvršavamo Njegove naredbe i time skučimo svoju volju. Da li mi to radimo? — Ne! Ali tražimo način po svojoj volji kako bi zadobili Božju milost, a baš time nećemo da izvršavamo Njegove naredbe. Bog kao naš Stvoritelj najbolje nas pozna, pa ako ga vjerujemo, moramo vjerovati da nas samo on može usrećiti. Islam mi nismo stvorili sami iz »straha i neizvjesnosti«, nego je Islam nama dat od onoga, koji ne zaključuje samo iz prošlosti, nego zna i kuda mi idemo u budućnosti.

Bog je dosta pustio nama na volju, ali je mnogo i zabranio. Time Islam ne priječi nikome da se kulturno u pravom smislu razvija. Tome ništa ne smeta ako muslimanski intelektualac izvršava sve islamske propise i ako se kroz njih osjeća članom zajednice, a ne da on to osjeća u toliko, što je se stidi. Ako je ta zajednica u kulturno lošem položaju, onda se treba založiti da se to stanje popravi, a ne težiti samo za bogatim karijerama živeći parazitski na svojoj zajednici, ne štedeći ni ono što je uslovljava — vjeru. Naša mlada inteligencija prima lažnu kulturu. Ona je od evropske civilizacije, za koju se iz mode bori, primila ono što je najgore — sebičnost. Sa inteligencijom takovih odlika nije toliko prešno tražiti suradnju, jer to nije u interesu svestranog napretka naše zajednice.

Pisac g. Bulbulović navodi kako je u Turskoj blagodareći nekim reformama udvostručena tiraža Kur'ana i Turska u skokovima ide ka »svojoj sreći«, jer je pošla stopama evropske civilizacije. Pisac zaboravlja da je i pored tolike tiraže Kur'ana dopušteno sve ono što Bog zabranjuje (alkohol, svinjsko meso, učestvovanje Muslimanke u javnom životu) na štetu normalnog razvijanja porodičnog života. A ja ovdje odlučno tvrdim da takova civilizacija ide u čorsokak, to dokumentuje historija. Ko može reći i to potkrepiti da je ona civilizacija, za koju se traži da se borimo, moralna, to jest korisna našoj vjerskoj zajednici. Ne daj Bože ne odvraćam ja time Muslimane od kulture, i to od prave i istinske kulture, nego kažem da je, ako hoćemo da nam koristi, usvojimo i njegujemo u duhu Islama, **kontrolišući je šeriatskim propisima koji za nas moraju ostati nepromjenljivi.** Jer na pr. evropska civilizacija traži emancipaciju žene i njenu ravnopravnost sa muškarcem, na štetu njenog prirodnog položaja i prirodnih prava kao majke i protiv šeriatskih propisa. »Civilizacija« nije obraćala pažnju na to kada je uvlačila ženu u vrtlog privrednog života i time je izložila bezdušnoj eksploataciji. Ova šeriatska odredba kao i sve druge nije »fakultativna« nego obligatna i zasnovana na Kur'anu kojeg se pisac ne odriče, te se možemo na njega osloniti. 31. i 60. ajet Suretun-nura nepobitni su dokazi, a osobito ovaj posljednji, kome nije potreban naročiti tefsir, jer nije »višesmislen«.

Dok se god kao preduslov kulture bude smatrao »šešir« i dok »savremeni« i »kulturni« čovjek ne izvršava što Bog naređuje, ljudima nema sreće, ako vjerujemo Boga, a on to garantuje. Pa onda sve što vrijeme svojom elementarnom snagom unapređuje ne samo da ne ide u prilog vjere, nego šta više ne ide ni u prilog na taj način unapređenih Muslimana, jer vjera nije sama sebi svrha. Nije revolucionarna ruska omladina rušila džamije i progonila Ulemu zato, što ju je držala u stezi, nego što je na nju vješto nahuškana kao tobože svoga eksploatatora.

Članci g. Bulbulovića imaju mnogo nedostataka i u njegovoj stručnosti kao »alima«. Ja ću pokušati da ukažem na te nedostatke i bilo bi mi milo ako bi se sporazumjeli.

1. Nije potrebno razlikovati Muhameda a. s. kao Božjeg poslanika i arapskog političara. Ovo je od strane g. Bulbulovića i suviše smjelo ubacivanje u masu nepotkrijepljenih činjenica, jer Bog kaže: Vema jentiku anil heva in huve illa vahjun juha. (Ništa On (a. s.) nije govorio pod uticajem svojih strasti). Nije Muhamed a. s. stvarao arapsko carstvo, nego je radeći po Kur'anu (innemelmumine ihve) stvarao Islamsku državu, inače ne bi ostao dosljedan sebi kao Božji poslanik. On je istina bio Arap, sin arapskog naroda, ali nije budio nacionalnu svijest Arapa, nego je držeći se Kur'ana stvarao islamsku svijest i Islamsku državu, jer smo više braća po vjeri nego po krvi.

2. G. Bulbulović je podjelio izvore Islama na četvero: Kur'an, hadis, idžmai ummet i kijas. Podjela je jasna i istinita, ali u definisanju on ubacuje možda i svjesnu neistinu, kad kaže da samo odredbe iz Kurana mogu biti kategorične (bez prigovora), međutim to važi i za sva tri prva izvora. Sve što oni određuju moramo vjerovati i djelom potvrditi (i ilmen i amelen) dok je jedino kijas amelen (samo djelom).

3. U svome demagoškom izlaganju šta je mubah, g. Bulbulović se oslanja na jednu običnu rečenicu (ezzaruratu tubih ul mahzurat). Međutim treba razjasniti na koji način Bog dozvoljava zabranjenu stvar, jer On to nije ostavio nerazjašnjeno, nego je rekao: Fe menid-ture gajre bagin vela adin fela isme alejhi (bekare) to jest ako ne činim svojim prekršajem nimalo štete općim islamskim interesima i u slučaju naročito velike potrebe, onda može da to učini.

4. U konstatovanju našeg današnjeg stanja g. Bulbulović favorizira izmjenu azbuke u našim vjerskim knjigama i Kur'anu. Iako to djelomično nije zabranjeno nije ni preporučljivo, ne iz mističnih razloga, nego baš iz tehničkih, jer se arapski jezik u mnogome razlikuje od našeg jezika a ima čak 10 glasova kojih nema u drugim jezicima, a služi se samo sa 28 slova. Međutim izmjena azbuke u Kur'anu je zabranjena, jer u učenju istoga moramo biti oprezni: Ve rettil el Kur'ane tertila (Kur'an). Jasno je da se tumačenja mogu pisati kojom god azbukom i jezikom.

Mislim da je ovom prilikom dosta a sada nastojmo da nas Bog udostoji onim što nam zajamčuje.

Bos. Gradiška, januara 1936.

»Abdulah«.

*) Ovaj članak donosimo iz krugova naše ilmijje iz provincije i rado mu dajemo mjesta, želeći da kao objektivno muslimansko kulturno glasilo doprinesemo pravi obol u raščišćavanju i pravilnom shvatanju važnih pitanja našeg vjerskog života. — Ur.

IZ KONJICA:

KULTURNI RAD.

Novi odbor »Jug. Kluba« uputio je pismenu molbu svim intelektualcima muslimanima, moleći ih da održe koje predavanje u društvu. Među prvima se odazvao g. Mehmedali ef. Hadžić i održao vrlo poučno predavanje u prostorijama »Jug. Kluba« na dan 17. januara ov. god.

Također je i gosp. Rustem eff. Hrustempašić, muderis, održao predavanje na dan 30. januara u Klubu.

Oba su predavanja uspjela i sala je bila dupke puna. Među slušaocima se naročito opazilo mnogo omladinaca, koji su željni lijepih predavanja. Gg. predavači su istakli da će se uvijek rado odazvati kada budu pozvani.

Neka je velika hvala gg. Hadžiću i Hrustempašiću na njihovom nesebičnom radu. Da ih dragi Allah mnogo poživi.

KONFERENCIJA MUALLIMA.

Na dan 30. januara održata je konferencija u Konjicu svih imama i mualima teritorija konjičkog sreza. Kao delegat jednoglasno je izabran g. Rustem eff. Hrustempašić, muderis, koji će ih zastupati u Sarajevu.

Drug.

Intelektualci govore...

Jedan prirodni zakon izbija na vidjelo. Zakon uzajamnog dejstva. Čovjek mijenja prirodu, a ona preinačena njega. Ideologija njegova prelama se kroz najbližu stvarnost, kroz međusobni odnos ljudi i odnos ovih i prirode. Produktivni odnosi i ekonomska struktura društva povlače izvjesne ideološke forme, i te forme egzistiraju materijalno kao izraz dijela društva. Ono kroz njih gleda da održi go život i da ga dosljedno i uljepša. Reklo bi se zavijene su u tkaninu sa interesnom osnovom; prožimaju običaje, moral, pravo naziranja na svijet, uzimaju u pomoć nauku, vjeru ili praznovjerje, već šta mogu da progutaju i šta ima zgodnije, bolje konvenira, da bi osvojile teren.

Ideologija je uvjetovana ekonomski, pa ili je nužno, spontano samonikla ili je u interesu falsifikovana i na tapet izašla. Ova posljednja kao neosnovana kratka je vijeka. Spontanost ideološka projecira se iz stvarnosti, odrazuje iz prilika. Materijalno bivstvovanje prolazi preko nerava, čula, kroz mozgove ljudi, prekuhava se kako bi intimnije rekli; vrši se jedan kemijsko fiziološki proces oslobođava se da kaže nauka.

U govoru, u pisanju poznajemo čovjeka. U tolikoj mjeri u koliko je istinu rekao. Pa ipak ga poznajemo i kad laže. Lice, pokreti, zanos za pojedine stvari odaju ga. Iz glasa djevojke, što radi sebe pjeva, iz podrhtavanja i vibracija muskula grla izliva se žal, čežnja, erotsko. Sujeti govore o autorima, pa i tema g. Orahovca sa patetičnom dikcijom odaje najintimnijeg Saita. O inteligentima, papirnatim, visokofrekventnim gospodičićima po rođenju, govorio nam je. Simptom: predavač nam daje sebe. Zar ne?! Boli ga to što društvo priznaje diplome, a ne njihove nosioce, prevozna srestva. Orahovac evoluira, izgrađuje se uči. Sam. Svjestan je da mu neće dati diplome, nadolazi mu revolt, optužuje. Istina sa komadićem ličnosti. Okolnosti pod kojima se odmotava njegov život izabrali su mu ovu aktuelnu priču kao blisku, poznatu, omogućili su mu da je zajedljivo ilustruje. Istinu je rekao, bila je malo gorka, nesvatljiva, pa je mnogi nisu primili, a aplaudirali su.

Žurio je s izlaganjem, bombardovao s citatima Senekinim, Bebelovim, Černiševskog, karikirao je, s pravom, nosioce diploma, ali je više teoretisao. Trebalo je dati našu bližu muslimansku stvarnost. Govori o modernizaciji, reformi škole bolje rečeno o sterilnosti njezinoj. Zagrijan, sa njegovim specifičnim dinamizmom juri kao orient-expres, bez straha da se ne nasuče. Među omladinom dojam kao da školu negira; ona izlaganja shvaća u izrescima.

Pohvalno je od Orahovca što operiše naše rane, koliko toliko, što se usuđuje da podigne glas. Kod nas je to rijedak slučaj. Naši se prepiru po listovima, cjepkajući po privatnom životu, vole da se prignu, da se ne zamjere, a oni koji ništa ne vole: ćute. Separatizam, naduvenost, ćutnja koja se još u većini identifikuje s neznanjem. Takvi intelekti žive u omami jednog običajnog morala i konvencionalnosti, pišu, unose »dužne« obzire, navlače fesove da bi dobili ugled, miraz, položaj; nosioci su jedne bezidejne ideologije koja farba istinu za novac, ostaje gluha za signale sadašnjice. Jedni su svjesni, drugi ne, jer oni ne znaju šta čine. To je »sudbinska« sila uslovljena stacionarnošću i fatalizmom iz nedavne prošlosti. Skinimo te crne cvikere: imamo i izgrađenih ljudi. Imamo, ali malo. I ako koji od tih krene contra navikama osvještanog, ograde ga sankcijama.

Diskusija po predavanju bila je aparlamentarna. Tome sam, priznajem, i ja dosta doprineo. Dokazali smo koje mogao da primijeti konstatacije predavačeve. Jedni su veličali školu, drugi tražili male ispravke u stilu profesorskog koncila, jedni ovo, drugi ono, treći ni ovo ni ono: ništa. Intelektualac je progovorio: jednakosti ne može biti; oduvijek i zauvijek postoje i postojaće bolesni i zdravi, bogati i sirotinja. Bog je tako naredio, kaže. Interesuje me: kako stoji s njim u toj naredbi, gdje je on svrstan. Taj je još na putu historiografije, produktivan je, hvale ga a nekolicina ga opominje da ne poziva Boga u pomoć kada nešto nezna.

Nemamo čistilište. Imamo ovozemaljski pakao, džehenem. Reakcija urađa akcijom. Sve kreće, sve teče, mijenja se, evoluira. Sve što postoji u isti mah i ne postoji. Zato sam očekivao da se neko pojavi kao ekskurzista kroz ovu našu raštimovanu kulturnu baru. Da poprati sentimentalnu, anemičnu i sladunjavu kritiku g. Ajkića o lirici, lijepoj lirici o bijedi, što odiše proživljenošću i što nagoni dušu da nam zatreperi kao membrana pred mikrofonom. Da ponovno dovede u život psihoanalitička izlaganja g. Đikića i superiornu kritiku kritike abs. filozof. Pozderovića, koji se javlja jer su nedonoščad ferudizma takli u prijesto g. Nikole Popovića. Da prišapne, — izvinite za šalu — jednom abesinskom objelodanitelju, koji, — za vrijeme ofanzive fašističkih trupa i prodiranja »civilizacije« na istok, stanuje u Sarajevu i u međuvremenu sipa olovne argumente na zoološki vrt. I Kur'an nam govori ovu suštu istinu: ne govori o stvarima dok ih ne upoznaš; analogno tome ne tvrdi da ti je kafa slatka dok je ne probaš i ne ljuljaj se o Đurđevu na ljuljašci dok ne ispitaš njezinu nosivost. Zato i ne diraj, jer nije gentelmenski, u istine egzatnih nauka, one su dokazane, i danas su već stara stvar, kao i zakon gravitacije. I Darwin je bio teolog, ali put oko svijeta promijenio mu je naziranje o njemu.

Još bi se moglo govoriti. I trebalo bi. Pustiću i druge. Ljudi su zajedljivi. Reći će mi: nisam demokrata.

Džemil Krvavac.

Pjesma cvate...

Svake noći po pet, po šest,
Ja čuvstvenih strofa, stvorim,
Tako moje srce hoće;
Pa se opet ne umorim.

Pjevah, pjevam... i pjevaću
Dok života moga traje,
Snagom pjesme otvaram
Put što vodi u Saraje...

Ne mora ih čitat' svako,
Poeziju svak ne voli;
Mnogi shvatit' i ne može
Djevičanske tople bôli!!

Džemila-Hanumica-Zekić.

Moja tvrdnja

Svi su oni još u gustoj tami,
Koji Islam vječni napadaju
I ko žrtve zablude, neznanja,
Postepeno u ponor padaju...

Od svih vjera na svijetu
Najljepši je Islam sjajni,
Napadati vjeru spasa,
Bezobrazluk jeste skrajni.

Kad uvrede slušam, čitam...
Od srdžbe mi srce igra,
Uz obraze plamen liže...
Ja pobjesnim poput tigra...

Jer je Islam ponajveći
Ideal života mog,
Ja Božansko Svjetlo ljubim
Svim žarom srca svog.

Sve ću svoje žrtvovati
Pa čak i život sam;
Šta je blago? Šta je život?
Kad se boriš za Islam??

Islam sjajni, vjera sveta,
Biće kroza sva vremena,
Vodić sreći i kulturi
Svjetla, snažna, savremena!!

Džemila-Hanumica-Zekić.

ZAHVALNICA.

Bos. Novi, 3. II. 1936.

Povodom smrti moje kćerke rahmetli Sultanije, građanstvo grada Bos. Novog, bez razlike vjere, ukazalo je meni i mojoj porodici svoju veliku pažnju, što je u velikom broju uzelo učešća u ispraćaju rahmetlije do njezine vječne kuće.

Mnogi prijatelji sa strane izrazili su meni i porodici svoja pismena saučešća i utjehe. Sreski ljekar Dr. S. Savić iz Bos. Novog i Dr. Četković iz Dvora ukazali su za vrijeme bolovanja mojoj rahmetli kćerki veliku pažnju u svako doba.

Naročito nam je ukazao pažnju Upravnik ovdašnje pošte g. Pečuća, koji je dženazi rahmetlije sa svojom cijelom porodicom i poštanskim osobljem prisustvovao.

Drugarice rahmetli Sultanije proučile su joj za dušu Hatmu, te smatram za dužnost da se svima onima, koji su nam nebrojene usluge u najtežim časovima života učinili, ovim putem od srca zahvalimo.

Obitelj:
Mehmedbega Cerića-Kalenderca, p. t. zv.

Za naše žene

O UZGOJU DJETETA.

Dijete kad se rodi, maleno je i slabo. Ono bi klonulo da mu drugi ne pruže pomoć. Zato je uzgajanje djece velika vještina i umjetnost. Žena, koja odgaja dijete, treba osobito voditi brigu da je ono snabdjeveno čistim zrakom. Treba paziti, da dijete uvijek diše na nos, jer zrak koji udišemo kroz nos zagrije se i onako zagrijan ide u pluća, a zrak koji udišemo na usta dolazi hladan i nezagrijan u pluća i od toga mogu nastati razna oboljenja pogdjekada vrlo teška, da dijete bude izloženo i samoj smrti. Dječja pluća su osjetljiva i zato dijete treba privikavati da diše na nos, a ne na usta.

Sobu, gdje dijete spava treba više puta na dan prozračiti tako, da se otvore i prozori i vrata. Za vrijeme zračenja ono se svakako ukloni u drugu sobu, jer bi propuh hrđavo utjecao na dijete. Dijete ne treba previše čuvati u zatvorenoj sobi. Ljeti se već odmah, čim prođe 15 ili 16 dana od rođenja može iznositi na zrak po jedan sat ili dva, a ako je jesen ili zima ne smije se odmah iznijeti. Treba ga postepeno na hladnoću privikavati. Prvo ga treba malo držati kraj otvorenog prozora, a poslije pošto se je priviklo na studen, pogjekada iznijeti napolje. Djetetu ne škodi zima, samo vjetar i prašina.

I na hranu djeteta treba mnogo paziti. Majčino mlijeko najbolja je i najzdravija hrana. Djeca, koja se hrane umjetnim mlijekom, pravi su kontrast prema djeci, koja se hrane majčinim mlijekom i mnogo su slabija. Svak majka treba da pazi, da s hranom ne pretjeruje, jer stomak dječiji je malen i ne može primiti mnogo hrane.

Mnoge žene, očima sam vidjela, ne drže mnogo do toga, već čim dijete zaplače, odmah mu pružaju hranu. To nije dobro. Plač djeteta nije znak gladi. Može biti više drugih razloga. Dijete može biti žedno, mokro itd. Dijete istom rođeno treba hraniti od tri do tri sata. Dijete ne valja iza sna buditi kad mu se hoće da pruži hrana. Takav postupak utiče rđavo na živce i psihu djeteta. Ne treba djetetu pružati teške masne hrane. To njegov stomak teško probavlja. Tek poslije pola godine treba mu pogdjekada dodati i druge hrane osim majčinoga mlijeka, ali lako probavljive. Koja majka tako radi to jest pravilno njeguje dijete, može se ponositi zdravljem i svježinom njegovom.

Z.

Da li će ovo zlo već jednom naći makar svoju granicu?

Poštovani čitaoci »Islamskog Glasa« sigurno su pročitali u broju od 17. januara ove godine noticu »Jedna socijalna mana pod sarukom«, u kojoj pisac iznosi kako loše vaspitno djeluje na okolicu što se ponegdje vidi da čak i neke saruklije javno igraju karata, odnosno zabavljaju se onim što mahom služi kao sredstvo za onaj veliki porok — kockanje. Pročitali su i onaj lijepi uvodni članak »Alkohol — smrtni neprijatelj čovjekov« — i sigurno su se složili s onim što je izneseno u spomenutoj notici a iz onog što je rečeno u pomenutom članku o alkoholu ostali potpuno uvjereni i ubijeđeni u ono što je u članku istaknuto. Kad sam ja te obadvije stvari pročitao, sjetio sam se nečega što sam vidio u svom mjestu i odmah poslije mubarek ramazana i Bajrami-šerifa, a čega ranije nisam viđao, pa me to ponukalo da ovako javno postavim gornje pitanje, i da o stvari reknem nekoliko riječi.

U mom mjestu odavno se pije pusta rakija. Jedan čovjek, sada već starac, pričao mi je jednom, kako je on momkovao sa svojim drugovima, te kako bi se pri pojedinim svojim pothvatima »nakitili«.

Jest, bilo je toga ,ali to je bilo sasvim drukčije. Onda je bilo više obraza i stida i to nije dalo ni onim delijama, koji bi se nekad »nakitili«, da se takvi pokazuju pred drugovima. Njihovi putovi bili su skrivein, da ih ne bi vidio — odnosno njihovu sramotu i grijeh — a možda bi naročito pazili da se ne bi susreli sa nekim poštovanim starcem. Ovo što sam rekao za one koji su znali da se »nakite«, važi i za one koji su to radili samo iz maloga ćeifa.

I dosad je bilo neke granice u tome. Mnogi koji su išli skoro svaku noć na akšamluk i koji su bili stalni gosti izvjesnih mjesnih birtija gledali su da se zavuku u neku drugu sobu, na neko zaklonjeno mjesto, da bi tako manje upadali u oči sa svojim porokom.

Danas kao da više nema nikakvih granica tome poroku, a s time, eto, potpuno pade ako ništa drugo, onaj raniji stid i obraz naročite vrste, za koji držimo da je bio i da je sada potreban.

Evo šta se desilo. Oni koji su izvjesnoga dana iza Bajrama, nekako iza akšama, išli u čaršiju a naročito oni, koji su svrćali u izvjesni dućan vidjeli su kako je u tome dućanu zasjelo izvjesno birano društvo za »pultom« na kome je bilo sve što je potrbno za pravi akšamluk: deci i findžani, rakija i meze. Kako rekoh sjedilo je birano društvo: nedavni prvi građanin našega mjesta, nedavni kandidat..., jedno uvaženo i ozbiljno službeno lice, simpatični trgovac (vlasnik radnje) i jedan bećar. Kako vidite, sve ljudi koji osim jednoga, po svome položaju i zvanju treba da nam služe za ugled i primjer. Kako vidite, također su našli i mjesto gdje ih može svatko vidjeti i ugledati se na njih: sedmogodišnjeg djeteta koga je majka poslala da joj nešto uzme, pa do nekog starca od 88 ljeta. Dućan je mjesto u koje razne potrebe upućuju svakoga.

Ali dragi čitatelji, priznati ćete, da je to bolan i žalostan primjer, za one, koji bi trebali da se ugledaju u one, koje bi trebalo da oponašaju, da ih uzimaju sebi za primjer. Naučili bi se pijenju alkohola, koje zlo i onako nemilo truje i zatire naš svijet. Moji sugrađani će se dugo sjećati jednoga nedavnog potresnoga ubistva u pijanstvu, a koje se je desilo na oči, u udaljenosti od 2—3 koraka, pred obojicom današnjih prvih građana (pretstavnikom građana i upravne vlasti.)

Da li će ovaj primjer na pomenute djelovati tako da oni uznastoje da koliko-toliko suzbiju ovo zlo, nije mi poznato. Idemo da vidimo! Ali mi odmah možemo istaknuti da sumnjamo u to. Čini nam se da je to rakijanje i pijenje u duhu današnjih zakona i odredaba, jer kako bi inače, na primjer jedan zanačija koji po svome zanatu apsolutno ne bi smio piti — jer u tom slučaju svojim zadahom odbija mušteriju — mogao ispeći 788 kg rakije?!

Sa ovo nekoliko riječi imali smo namjeru da ovako javno ustanemo protiv onoga uvođenja u običaj da se rakija pije po dućanima gdje iz sasvim drugih razloga zalaze i naša djeca i sestre i majke i očevi. A onima, kojima je stalo do toga, ako već ne uviđaju štetnost alkohola ili nemaju snage da ga prezru i odbace, — široko im na drugim mjestima. To je prvotno najviše radi toga što ta zaraza ugledanjem lako prelazi na druge.

Niko nek se ne nađe uvrijeđen ničim ovim što sam ovdje rekao! Ako izgleda da u onom nabrajanju ličnosti na onom akšamluku nisam bio dovoljno diskretan, sjetite se da ni mjesto nije bilo nimlao diskretno, bio je to dućan, a mi ustajemo baš protiv toga.

Rogatičanin.

Iz Čapljine

ČOVJEK, ŽENA I PETERO NEJAKE DJECE OSTALI BEZ IGDJE IŠTA.

Na 26. januara o. g. izbio je požar u kući Abida Kadića u Počitelju, koju je do temelja uništio, tako da od pokućstva nije se moglo ništa spasiti, te je isti ostao bez igdje išta sa svojom ženom i petero nejake djece. Mole se braća muslimani da ovu bijednu familiju pomognu koliko ko može i da priloge pošalju na adresu Imamatu džemata Počitelj — Čapljina.

NEUREĐAJ MUSLIMANSKIH HAREMA (GROBLJA) U TASOVČIĆIMA KOD ČAPLJINE.

Na periferiji grada Čapljine u Tasovčićima nalazi se strašno zapušteno muslimansko groblje, te na samome mjestu gdje se dženaza obavlja, teško je klanjati od velikog neuređaja, jer se toliko puta dešavalo kad se mejt donese, dženaza mu se ne može da obavi dok se krmad (svinje) ne otjeraju stoga mjesta, a mejt za vrijeme klanjanja dženaze spusti se na jedan suhozid koji se nalazi u ruševnom stanju.

Vakufom u Tasovčićima upravljalo je par ljudi, koji za čitavo vrijeme nisu ništa učinili, pa je pao jedan predlog da Tasovčići, Struge i Dretelj potpanu pod Čapljinski medžlis. Taj se predlog i ostvario prije jednu godinu dana, ali nažalost do danas nije ništa učinjeno, premda u haremima ima toliko prestarih suhih drva (brijestova), da se od istih mogu haremi da urede i da još i novaca preostane.

Pred džematske izbore Čapljinski se je medžlis bio moralno obavezao da će na prvom mjestu ovo urediti t. j. Tasovačke hareme, ali do danas nije ništa učinjeno, pa bi trebalo već jedan put da se pomenuti haremi urede.

VJENČANJE.

Na 29. januara o. g. vjenčali su se Salko Merdan iz Počitelja sa simpatičnom gđicom Safijom Delić, isto iz Počitelja. Bilo sretno.

M. B.

OLAKŠICE ZA OTPLATU STARIH PORESKIH DUGOVA NEĆE SE PRODULJIVATI.

Odjeljenje poreza Ministarstva finansija naredilo je poreskim upravama da odmah na uobičajen način po selima i općinama skrenu pažnju poreskim obveznicima da se odredbama o vanrednom otpisu srazmjernog dijela za naplatu još nedospjelog poreskog duga krajem 1932. godine mogu koristiti samo do kraja mjeseca februara ove godine, koga dana ova uredba prestaje važiti. Istovremeno poreske uprave skrenut će pažnju poreskim obveznicima na koristi koje im ta uredba pruža i pozvat će ih da se njome što obilnije koriste, pošto se rok važenja ove uredbe neće ni u kom slučaju produžiti. Po isteku mjeseca februara, t. j. po isteku važenja same uredbe o ovim olakšicama, pristupit će se najstrožijoj naplati starih dugova iz 1932. godine koji do kraja februara ostanu nenaplaćeni.

Hazreti Šejh Sa'di:

Sultanu! Ulemi podaj zlato, a pobožnjaku ništa!

(Ružice iz Šejh Sadinog Đulistana)
(alegorija)

Šejh Muslihud'din Širazi, poznat pod pseudonimom Šejh Sa'di je jedan od najvećih perzijskih pjesnika i najznamenitijih sofija (pobožnjaka), najveći perzijski mudrac. Rodio se u gradu Širazu (Perzija) 589. godine po hidžretu a preselio je 691. g. Prema tome, živio je ravnih 102. godine.

Zadnjih trideset godina svoga života, proveo je u skrušenoj pobožnosti, osamljen od svijeta. Napisao je i spjevao mnogo djela o tesavvufu (misticizmu) i dubokoj mudrosti, od kojih su najznamenitija, spjevovi »Đulistan« i »Bostan«, koji su skoro na sve svjetske jezike prevedeni i prokomentarisani. Pošto sva njegova djela vrve alegorijama, to pri čitanju njegovih stvari treba da čovjek duboko i trezveno misli.

Jedan od šamskih pobožnjaka, živio je nekoliko godina povučeno u jednoj šumi, zaokupljen samo ibadetom. Hranio se isključivo lišćem. Tamošnji Sultan, u namjeri da posjeti ovoga pobožnjaka, pođe u šumu, gdje je ovaj prebivao. Pošto ga susrete, između ostalog mu reče:

— Kako bi bilo, da vam pripremim u gradu jedan od mojih saraja, u kojem biste živjeli. U rahatluku, postići ćete još veću prisutnost duha (huzuri kalb) pri ibadetu, a i ostali će se svijet okoristiti vašim uzvišenim duhom (enfasi kudsijom) i slijediće vaše dobre poslove.

— Nipošto to nemogu da prihvatim! — odgovori pobožnjak.

Kad sultan i njegovi dvorjanici čuše ovakav njegov odgovor, ovi zadnji navališe na pobožnjaka sa molbama, te mu rekoše:

— Iz poštovanja prema sultanu i njegovim riječima, pravo bi bilo a i dobro, da makar na nekoliko dana, dođete u grad. Da vidite položaj i mjesto vašeg eventualnog novog obitavališta. Ako vam slučajno, bude škodio sastanak i razgovor sa tuđincima, vi ste uvjek u takvom položaju, da birate po vašoj želji.

Priča se, da je pobožnjak ipak popustio i pošao u grad.

Crvena ruža njegova bješe,
K'o jagodice djevica divnih
A njegov zumbul bješe,
K'o solufi ljubljenih
Taj zumbul i ruža
od proljetne hladnoće straha,
bjehu k'o dojenčad, koja
nijesu nikad okusila mlijeka.

Sultan u susret pobožnjaku, odmah posla, jednu svoju lijepu robinju.

K'o parče mjeseca, melećske čehre,
ukrasa pauna, što varaka ljude.
Pošto nju Zahid, pobožnjak vidje
u njegovom srcu strpljenja nestade.

Poslije robinje, sultan posla i jednog svog roba, neviđene ljepote, prefinjene i pretjerano uljudne ćudi, u susret pobožnjaku.

Radi žeđi, uništi se svijet oko roba.
I ako je ovako, momak je sakija.
On, pokaže čašu ljudima
ali im se iz nje, napiti neda.
Oči nemogahu, nagledat se njega,
K'o što se žeđ utažiti neda,
bolesniku koga je uhvatila vrućica.

*

Pobožnjak se smjesti u carski saraj. Započe ukusna i fina jela jesti i u raskošna se odijela oblačiti. Poče osjećati slast jela i voća te uživati u lijepim mirisima. Neprimjetno se poče zagledavati u lice lijepih ropkinja. Lijepo su rekli pametni ljudi: *Solufi ljubljenih, su okovi za pamet i zamka za pametnu pticu.*

Zbog tebe žrtvovah, na ljubavnom putu.
Sve što je vrijedno, pa i srce i vjeru!

»Uistinu, ja sam ta pametna ptica. Ti si danas zamka. Napokon, sve ukupno tvoje carsko uživanje doći će kraj« — govorio je tajni glas pobožnjaka sam sebi, ali on to ne ču.

U koga uputiteljstva i znanja ima,
dervišluka djelujućeg dara govora,
a koga još uz to veže, niski dunja,
ostaće u medu, kao jedna muha.

Jednog dana zaželi sultan, da vidi svoga gosta — pobožnjaka i pođe u njegove odaje. Ugodno se iznenadi, kad vidje, da se je fizionomija pobožnjaka izmijenila, jer je bio pocrvenio, pobijelio i odebljao. Ovakvog, ugleda ga sultan, kako leži naslonjen na jastuke od dibe i kadife, a dva mladića, vilinske ljepote i čari stajahu mu više glave razhlađujući ga lepezema od paunovog perja. Sultan izrazi svoje silno zadovoljstvo, kad ugleda pobožnjaka u ovakvom rahatluku i ugodnom halu. Izrazi zadovoljstva su se čuli sa svih strana. Sultan na kraju svoga govora reče:

— Ja, na ovom svijetu, dvije vrste ljudi smatram prijateljima, i to: jedni su: ulema, a drugi suleha (dobri pobožni ljudi).

— O care! — reče jedan od prisutnih pametnih i iskusnih vezira. — Uvjet prijateljstva je taj, da obim vrstama ljudi, učiniš dobro.

— Na koji način? — upita sultan.

— Sultanu — odgovori vezir. — Ulemi podaj zlato, zato, da mogu više u nauci napredovati, a pobožnima ne daj ništa, da bi ostali pobožni!

Sa Allahom ko imade sakrivene tajne,
i »duhovno uzvišeno stanje«.
Pobožan je, dok ne jede:
vakufske i džerr'ske zalogaje.

Preveo: *Ibni Adem.*

Op. — Kao što je poznato, vrlo je teško pojedine riječi istočne poezije i filozofije, a osobito mistike prevesti na naš jezik. Pa ipak, mršavost prevoda i nezgodnost pojedinih izraza, neka se meni u grijeh pripiše.

Prevodioc.

Ing. Omanović Salih, šum. savjetnik
Sarajevo:

Bujičarstvo i pošumljavanje u okolici Sarajeva

Prije nego pređem na razmatranje bujičnih radova i radova na pošumljavanju u okolici Sarajeva smatram za potrebno, da se u nekoliko osvrnem na teoretski dio, kako bi poštovani čitaoci imali što jasniju sliku o ovim radovima, koji su od eminentne važnosti po grad Sarajevo i njegovo turističko i privredno značenje.

Uređenje bujica (bujičnjaka, urvina i divljih potoka) je čisto šumarska nauka, ali izvođenje ovih radova zasijeca u tehničku i privrednu nauku, pa iziskuje poznavanje hidrotehnike, geologije, nauke o plodnostima zemljišta i gradnjama u vodi.

Voda ima štetno djelovanje u raznim slučajevima i okolnostima, pa je poznata izreka: »Vatra i voda dobre su sluge, ali zli gospodari«. Pored koristi od vode u raznim oblicima, ona čini i ogromne štete ljudstvu, komunikacijonim objektima i poljoprivredi. Kiša zbija zemljište, spira i isplače plodnu zemlju sa brijegova i strmih strana. U brdima voda divljih potoka potkopava padinu brijega, zbog čega se zemljište oburvava i skliže, pa često se surva čitav brijeg i nanos vode zatrpava u dolinama kuće, komunikacijone objekte i poljoprivredna tla tako, da često dolazi u varošima i selima, koja leže u dnu takih potoka, do katastrofalnih poplava.

Pod bujicom dakle razumijevamo kraće i strme vodotoke, koji poslije kiše, proloma oblaka ili u proljeće kad se topi snijeg snažno nabujaju u dubokom koritu i bujica nosi materijal taložeći ga u nižim i plodnim položajima i čini stalnu štetu zemljišta. Ako tako duboki potok ima i nagli pad, onda voda dobiva sve veću brzinu, pa od jaruge potoka nastaje povremeno vrlo opasna bujica, koja neprestano dubi dno potoka, potkopava obale, nosi kamenje, pijesak i šljunak sa veoma štetnim djelovanjem. U takom se koritu voda valja kao talas sa neizmjerno velikom snagom, da se najposlije u dolini ili ravnici razlije i potopi najplodnija poljoprivredna zemljišta. Poplava sa štetnim posljedicama traje po nekoliko dana, dočim samo nabujavanje bujičnjaka tek nekoliko časova.

Koji su potoci bujični, a koji su mirni i bezštetni neda se na oko i lako ocijeniti, jer se često dešava, da mirni potok ili rijeka uticajem erozije i korozije s vremenom postane opasna bujica. Tu opasnost treba uvijek očekivati, jer bujice i poplave javljaju se gotovo svake godine. Tako su nastale poplave od našeg mirnog potoka Bistrika u god. 1926., 1928. i 1934. i nikad se ne može utvrditi, da takih poplava neće i u buduće biti, ako se ne poduzmu sva nužna tehnička sredstva za smirenje ovakih bujičnjaka.

Dejstvo jedne bujice možemo ovako razumjeti. Brzi i nagli nadolazak vode, prouzrokuje ogromne nanose kamenja, pijeska, zemlje i šljunka, koji je materijal u stalnom pokretu, pa tako čini jači pritisak na donji tok vode, usljed čega nastaje obaranje, urvanje i rušenje obala i zagušivanje korita potoka. Pri tome se čuje tutanj i buka potoka i pokazuju se znaci skore i strašne katastrofe za okolicu u dnu sliva ovake bujice.

Prema tome dejstvu razlikujemo: prave bujice (urvine) i divlje potoke, koji štete u manjoj mjeri, a bujičarstvo ima zadaću, da nam pokaže način, kako ćemo otkloniti štetno dejstvo tih potoka (urvina) i kako ćemo osigurati od tih šteta komunikacijone objekte (ceste, drumove, mostove, željeznice i t. d.) i omogućiti, da se vodena snaga iskoristi, a ne da štetno djeluje.

Bujice postoje tamo, gdje se šuma na strmim obroncima sasiječe, a za njezin se podmladak nitko nije pobrinuo. Sa ovakog zemljišta voda i oborine u raznim oblicima postepeno otplavljuju sav humus i kulturno tlo na podnožja brda i u doline, a ostaju na takim stranama gole pećine, kamenje, sterilne pećine i krš. Na tlu koje je šumom obraslo voda lagano teče i upija se, kondenzirajući kroz lišće, mahovinu i sušanj, korjenje i žile i tako se voda lagano skuplja u obliku podzemnih potoka i rijeka te izlazi na podnožju brda kao bezopasna vrela i potoci. Ovako su dakle zemljišta neka vrsta regulatora između oborina i oticanja vode u rijeke i potoke; često zapažamo, da u golim predjelima neprestano izčezavaju vrela i potoci, koji su do prije nekoliko godina ovake krajeve natapali i pružali ugodnu sliku prirode, a sada na tim mjestima vlada pustoš i golet bez gotovo ikakve vegetacije.

Zadaća je bujičarstva, da spriječi djelovanje erozije i korozije naročito od naših divljih potoka kao što je: Bistrik, Sedrenik, Mošćanica i Čolin potok. Treba dakle spriječiti štetno djelovanje vode u dnu korita ublažujući pad vode, kao i djelovanje vode u obalama, podižući uzdužne i pobočne zidove. Izgradnja pregrada iz lomljenog kamena ili sa cementnim mortom i podizanje uzdužnih i podbočnih zidova, pored drugih naprava kao: potslaplja, kuneta, pletera, fašina i t. d. bila bi u glavnom riješena tehnička zadaća u uređenju svih bujičnjaka. Mi moramo pad vode uravnotežiti i ublažiti, t. j. na donjem kraju potoka dno tako podignuti, da pad potoka ne bude veći od 5 do 10%, čime će sasma nestati štetnog djelovanja vode. Početak tehničkih radova otpočinje u gornjem toku bujice i svodi se preko srednjeg toka u donje krajeve izjednačujući neprestano pad potoka. Pored tih naprava eroziju umanjujemo potpločavanjem dna korita (flasteri i kunete). U tu svrhu služi kao materijal kamen, drvo i beton. Erozija je vječita pojava, što nam svjedoče osamljene stjenovite piramide na planinskim visovima i klisurama. U aluvijalnom i diluvijalnom dobu bila je erozija aktivnija nego danas, što nam svjedoči nastajanje mnogih pješčanih ravnica i polja na našem kršu. Erozija je aktivnija, ako je veća snaga vode i ako je zemljište bez dovoljnog pokrivala (vegetacije).

Pored gradnja u samom koritu bujičnjaka često smo prinuždeni pristupiti smirenju popuzina, t. j. onog zemljišta, koje se nalazi na neprovodnoj tvrdoj glinastoj podlozi. Sve se oborine ustavljaju na takoj čvrstoj nastoj podlozi i podzemno teku u smjeru nagiba brijega podronjavajući neprestano prouzrokujući puzanje ovog terena (ručterena). Na ovakim mjestima potrebno nam je provesti drenažu; iskopati kanale u koje će se voda slijevati i dalje bezštetno oticati. Na ovakom zemljištu potrebno je zasaditi vrbe, topole (kanadsku topolu) i johe, koje drveće u većoj količini upija vodu i svojim korjenjem donekle veže samo zemljište i spriječava odronjavanje i puzanje.

Samim tehničkim radnjama provedenim u koritu bujičnjaka nijesu izvršeni svi poslovi i osigurane sve mjere, koje će bujicu učiniti bezštetnom. Pri tome treba voditi strogo računa i o pošumljavanju ovakog zemljišta, naročito strmih i golih strana, da se tako uspostavi nova vegetacija. Tlo sa razgranjenim žilama i korjenjem učvršćuje se i zadržava zemljište od otiskivanja, odronjavanja i otplavljivanja. Na taj se način postepeno stvara humus, koji štiti tlo od metereoloških upliva. Na tom je zemljištu potrebno ponajprije zabraniti svaku pašu, pošto je to najbolji preduslov, da se zemlja što prije pokrije zelenilom (travom i raznim šibljem). Većina naših bujica nastaju na vapnencu ili dolomitu, trias ili kredne formacije, a trias je za vegetaciju veoma prikladan, jer se između pukotina kamenja zadržaje crvena glina »terra rossa« koja se lako pod utjecajem atmosferilija rastvara, čija su fizička i kemijska svojstva od velike važnosti za razvoj vegetacije na ovakom mršavom i golom zemljištu. Na ovakom zemljištu treba uzgajati ono drveće, koje se je sa praktične strane pokazalo kao najprikladnije, pa biljke treba odgojiti u vlastitim rasadnicima. Za prilike okolice Sarajeva upotrebiće se: crni bor i ariš, a od listača: jasen, americkanski jasen i bagren, a na vlažnom tlu: sve vrsti vrba i topola (kanadska topola) i joha. Za obale gdje ima manje vlage upotrebiće se rakita »Salix caprea«.

(Nastavit će se.)

Ispravak g. N. Janevića

Gospodine uredniče,

U broju 17. Vašeg cijenjenog lista od 24. januara izašla je jedna kritika na jedan moj dopis u beogradskom »Vremenu«. Odgovor potiče od izvjesnog Muhameda R. Kerkena i iz njega se vidi da je taj Kerken napisao taj odgovor sa očitom namjerom da bezrazložno vrijeđa nekrive ili da da oduška svojoj bjesnoći. Zato Vas najučtivije molim da na osnovu Zakona o štampi a u interesu istine (koja treba da bude prva odlika novinarstva) i moga opravdanja pred čitaocima Vašega lista od jednog takvog napada, izvolite uvrstiti u naredni broj »Islamskog Glasa« slijedeće retke:

Jedina pametnu stvar u članku Muhameda Kerkena jeste ta što je uz svoju kritiku priključio i moj dopis u cijelosti. Mislio je valjda da će na taj način zapanjiti čitaoce »Islamskog Glasa« kad im iznese »sve pogrde« iz moga dopisa upućene Islamu i muslimanima. Prevario se taj Muhamed Kerken ljuto. Iz njega će staloženi čitaoci moći ocijeniti da li u njemu uopšte ima pogrda upućenih makar kome kao i to čije su riječi »bljezgarije««: moje ili njegove.

U mome članku protivu koga se Muhamed Kerken toliko razvikao sve su riječi od prve do posljednje istinite. O tome da sam ja svojim člankom uvredio Islam i muslimane može govoriti samo onaj kome nije poznat kulturni nivo muslimana na Jugu, a naročito ohridskih muslimana. Jer jedan savjestan dopisnik nipošto ne može biti kriv zato, što je izvjestan dio stanovite njegove varoši u nekom pogledu zaostao. Jedan savjestan dopisnik neće takođe propustiti priliku da referiše svojoj redakciji o jednoj značajnoj pojavi iz njegove varoši, makar ona objelodanjivala slabe strane njegovih sugrađana. Zato preporučujem Muhamedu Kerkenu, tako silovitom i bezobzirnom, da tu svoju silovitost i bezobzirnost upotrijebi u radu na iskorjenjivanju praznovjerja kod njegove sabraće na Jugu a ne da se na takav način baca blatom na jednog nedužnog dopisnika pa preko njega i na list »Vreme«.

Toliko moj Kerkene, a u buduće pamet u glavu!

Nadajući se g. uredniče da ćete izaći u susret mojoj opravdanoj molbi primite uvjerenje o mom odličnom poštovanju

Ohrid, 29. I. 1935.

Nikola Janević,
dop. »Vremena«.

SVEČANI PRENOS ŠEHITA.

Goražde, 31. januar.

Kako novoprojektovana pruga prelazi preko »Šehitluka« na imanju džematskog imama Zufer ef. Beślića i time potpuno oštećuje dva stara groba, stoga je Džematski medžlis u sporazumu sa odborom za gradnju pruge u Goraždu — odredio da se izvrši prenos kostiju šehitskih na 31. januara 1935. u petak iza džuma namaza u glavno groblje.

Iza džuma-namaza pohrlili su džematlije u velikom broju na »Šehitluke«, koja potječu iz vremena S. Fatiha, da i ovaj put odaju zasluženo poštovanje zemnim ostancima pravih »mudžahida« koji sa bezbroj drugova Bog zna odakle dođoše i neustrašivo žrtvovaše svoje živote; noseći svijetlu i neugasivu luču Dini Islama u ovim krajevima.

Tom prilikom je imam Zufer ef. Bešlić na »Šehitlucima« u svom toplom govoru istakao njihov značaj, zasluge i požrtvovnost, čijom zaslugom i nas danas obasjavaju blagotvorne zrake islamske i time nas kao svoju novu braću zadužiše vječnom zahvalnošću.

Pored mnogih džematlija iz mjesta i okolice i njihovih imama i muallima, svečanom prenosu prisustvovaše muška djeca iz škole i odraslija iz mekteba, sa svojim vrijednim vjeroučiteljem Halil ef. Huremovićem i time svi zajednički u vidu spontane svečanosti odadoše priznanje časnim šehitskim kostima i sjetiše ih se sa prigodnim učenjem.

Prije nekoliko dana, također zbog pruge izvršeno je prekopavanje nekih grobova na seoskom groblju u Kazagićima džemata goraškog u prisustvu imam i nekih džematlija.

Mir kostima njihovim i rahmet im duši!

Učesnik: F. Š.

RAMAZAN U CETINJU.

Inicijativom g. Hajdaragića Ahmeta, poslovođe tvornice Tivar, bila je povedena živa akcija pred Ramazani Šerif među muslimanima grada Cetinja, da bi se taj mjesec što više proveo u pobožnosti, te da se omogući klanjanje teravih-namaza preko čitavog ramazana u džematu, a poslije teravije da se ovdašnji muslimani u skupu porazgovore i promehabete.

Svake noći je posjeta bila velika, kako odraslih tako i djece. Poslije namaza, svaki prisutni bio je počašćen kafom i limunadom. Tako su ove godine kao nikad prije muslimani grada Cetinja proslavili mjesec Ramazan. Dužnost imama je vršio g. Krnić A, Fetah, rodom iz Podgorice, koji je zaposlen kod tv. J, Lisičić. On je svojim lijepim glasom i učenjem Kurani a. š. zadivio prisutne.

27. noć Ramazana, na Lejlei-miradž — priređen je Mevlud od Dr. S. Bašagića, koji su učili Krnić Fetah, Bešlić Jakup i Krnić Muhamed. Tako je ova noć najsvečanije na Cetinju proslavljena.

One noći sve prisutne je počastio halvom i slatkim ovdašnji ugledni i poštovani trgovac g. Jahić Meho.

Da bi bila što svečanije proslavljena ova sveta noć poslije učenja mevluda učiti su Kurani a. š. Krnić Fetah i Bešlić Jakup trg., te su svojim melodičnim i lijepim glasom mnogim prisutnima natjerali suze na oči.

Uoči samoga Bajrama, odmah iza jacije namaza proučena je hatma, koju je učio vrijedni g. Krnić Fetah kao imam.

Neka i u buduće dragi Allah dadne još boljeg poleta našem g. Hajdaragiću i da ostali pođu ovim lijepim islamskim putem a Krniću Fetahu, koji nije žalio svoga truda na ovakom lijepom islamskom putu neka Bog podijeli dug i sretan život.

Cetinje, januara 1936. godine.

M. K.

Ur. — Ovaj dopis, iako nam je kasno stigao ipak ga rado donosimo kao vrijedan prilog vjerske svijesti naše malobrojne vjerske zajednice na Cetinju, koja je prožeta dubokim islamskim osjećanjem.

VELIKO POŠTOVANJE PREMA KUR'ANI A. Š. U CAZINU.

Na 26. januara o. g. u lijepo dekorisanoj džamiji džemata Krakača, srez cazinski, iza podne namaza proučena je hatmadova i mevlud. Džamija je bila dupkom ispunjena kako muškim tako ženskim svijetom. Hatmi su prisustvovali i imami iz okolnih džemata. Nakon svršene dove povorka je krenula na ručak uglednom težaku Ibrahimu Salkiću. Putem su djeca učila ilahije milozvučnim glasićima, a odrasli suznim očima pratili iz dna duše sa: Amin. Na pojedinim mjestima kuda je povorka prolazila u grupama sa suznim očima čekali su žene i djeca, koji su bili zapriječeni doći u džamiju. Ručkom je počašćeno oko 80-tero djece i preko 30 ljudi. Dan ove svečanosti za ovaj džemat je od naročite važnosti i dugo će se spominjati, jer je punih 15 godina da u ovom džematu nije dosad nijedno dijete hatmu učinilo. Ovu je manjkavost zapazio vrijedni i agilni imam Ali ef. Salkić i za nepune dvije godine uspio da se izvede ta davno zaboravljena islamska svečanost.

M.

Skrižaljka

I

				Pritoka Drave.
				Organ na glavi.
				Toljaga.
				Muslim. muško ime.
				Muslim. sveta kuća.
				Glas.
				Godišnje doba.
				Muslimansko vjerovanje.
				Muslimanski sveti grad.
				Što mnogi neće da si kvare.
				Dragulj.
				Odijelo starih rimljana.
				Stablo koje ima jak miris.
				Pisar.

II

Od I—II dobije se ime jednog čuvenog našeg pjesnika muslimana.

Ćerimović Hilmo, I.d. gimn.

Tko pravilno riješi ovu skrižaljku dobit će za nagradu naš list kroz 2 mjeseca.

Vlasnik i urednik: Hafiz Muhamed Pandža. — Odgovorni urednik: Asim Šabanović, direktor. — Za »Novu Tiskaru« Vrček i dr.: Stjepan Vrček.